

Verslag bestuurlijk overleg vleeskalversector
4 juni 2020

Aanwezigen

kalversector: Joop Atsma, 10.2.e
ministerie LNV: Carola Schouten, Lieke Hendrix, 10.2.e (telefonisch),
10.2.e (notulist)

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

■

5. Scenariostudies

De *minister* geeft aan dat ze een scenariostudie zal laten uitvoeren naar de toekomst van de kalverhouderij (en andere sectoren), waarin de verschillende opties voor kalveren uit de melkveehouderij worden onderzocht. Dit wordt een onafhankelijk onderzoek, de uitkomsten zullen openbaar gemaakt worden. De sector wordt daar als stakeholder bij gehoord, het onderzoek zelf zal geheel autonoom vanuit het ministerie plaatsvinden. De opdracht moet nog worden geschreven en aanbesteed.

buiten reikwijdte

■

■

■

■

■

■

■

buiten reikwijdte

- |
- |
- |
- |
- |
- |
- |

- |
- |
- |
- |
- |
- |
- |
- |
- |
- |
- |

Plan van aanpak
Scenariostudie vleeskalveren

Auteur 10.2.e

Datum 28 augustus 2020

INLEIDING

1. Inleiding

De Minister van LNV heeft de vleeskalver-, melkvee-, varkens-, pluimvee- en geitenhouderij gevraagd verduurzamingsplannen (sectorplannen) te schrijven. De minister vroeg om integrale plannen op het gebied van milieu (klimaatakkoord, stikstofagenda, kringlooplandbouw), volksgezondheid (geur, fijnstof, voedselveiligheid), diergezondheid, dierenwelzijn en biodiversiteit. Hierbij heeft de minister aangegeven dat de lusten en lasten in de keten op een eerlijke manier gedeeld moeten worden en dat er een verdienmodel voor de boer is om de benodigde investeringen te kunnen doen¹. De kalverhouderij stelde in haar sectorplan² randvoorwaarden die de minister niet steunde¹. De minister heeft de kalversector gevraagd om voor 10 september 2020 een aangepast plan te schrijven.

Kalveren

De Nederlandse kalverhouderij zet jaarlijks ongeveer 1,8 miljoen kalveren op³. Deze kalveren zijn afkomstig uit de melkveehouderij en niet nodig ter vervanging van de melkveestapel. Het betreft vrijwel alle geboren stieren en een deel van de geboren vaarskalveren. Ongeveer de helft van deze kalveren is geboren in Nederland, 40% van de kalveren komt uit Duitsland, België of Luxemburg, 10% uit andere Europese landen zoals Ierland en de Baltische staten⁴. Nuchtere kalveren zijn minimaal 14 dagen, maximaal 35 dagen oud⁵ als ze worden opgehaald bij de melkveehouder en naar een verzamelstation worden gebracht. Op het verzamelstation worden kalveren gesorteerd en opnieuw geladen voor vervoer naar een volgend verzamelstation of naar de vleeskalverhouder. Na maximaal 9 uur transport, krijgen kalveren een uur rust om te drinken. Na maximaal 18 uur moeten dieren worden uitgeladen, gevoerd, gedrenkt en krijgen ze 24 uur rust alvorens ze verder op transport gaan⁶. Rosé kalveren worden rond de leeftijd van 3 maanden nogmaals verplaatst van een rosé start- naar afmestbedrijf.

Kalverhouders

De meeste vleeskalverhouders zijn gevestigd in Gelderland en Noord Brabant. Nederlandse kalverhouders (1800) zijn aangesloten bij het private kwaliteitssysteem Vitaal Kalf⁵, ongeveer 60% van de kalverhouders staat onder contract bij een integratie, 40% van de kalverhouders is vrije kalvermester. De gemiddelde kalverhouder heeft 600 kalveren, afkomstig van 600 verschillende melkveehouders. Kalveren worden gehuisvest op een houten (blank, rosé start), betonnen (rosé afmest) of welzijnsvloer⁷. Tot 8 weken leeftijd mogen ze in eenlingboxen worden gehouden. Daarna is groepshuisvesting verplicht⁸. Kalveren worden in eerste instantie gevoerd met melk(-vervangers). Bij het ouder worden krijgen de dieren steeds meer ruwvoer. Blanke kalveren krijgen een ijzerarm dieet, in tegenstelling tot rosé kalveren.

Kalfsvlees

Vlees van runderen die geslacht zijn op een leeftijd van jonger dan 8 maanden mag verkocht worden als kalfsvlees. Vlees van runderen geslacht op 12 maanden of ouder, wordt verkocht als rundvlees. De naamgeving voor vlees van kalveren tussen 8 en 12 maanden verschilt per land (kalfsvlees of (jong) rundvlees). De prijs van blank kalfsvlees is hoger dan van rosé kalfsvlees, de prijs van kalfsvlees hoger dan voor (jong) rundvlees. Nederlands kalfsvlees wordt vooral gegeten in Duitsland, Frankrijk en Italië. 40% van het vlees wordt afgezet in restaurants en (bedrijfs-)kantines.

¹ Kamerbrief 28 973 nr. 218

² Sectorplan Versnelling Verduurzaming Kalverhouderij, SBK, 30 augustus 2019

³ Jaarverslag Stichting kwaliteitsgarantie Vleeskalversector 2018

⁴ RVO statistieken marktinformatie, import- en exportcijfers kalveren per land

⁵ <https://www.kalversector.nl/vitaal-kalf>

⁶ Verordening (EG) Nr. 1/2-005 (Transportverordening)

⁷ Alternatieve vloeren voor vleeskalveren, Wageningen University & Research, 2017

⁸ Besluit houders van dieren

Maatschappelijke druk

Niet-gouvernementele organisaties (ngo's) wijzen op de problemen op gebied van diergezondheid, dierenwelzijn binnen de kalverhouderij en de milieueffecten van de import. Ngo's en de kalversector verschillen van inzicht over de aard van de problemen, de aard van de oplossingen en het tijdspad waarin deze oplossingen zouden moeten worden doorgevoerd. Ngo's dragen verduurzamingsplannen aan, die structurele veranderingen vragen van de wijze waarop de kalverhouderij is georganiseerd. Hierbij worden niet alleen veranderingen gevraagd van de kalverhouderij, maar ook van de melkveehouderij als leverancier van de kalveren. Deze veranderingen zullen ook het transport van kalveren beïnvloeden. Om een beter inzicht te krijgen in mogelijke scenario's voor de toekomst van de sector, de sector, hun economische haalbaarheid en bijdragen aan of effecten op andere duurzaamheidsdoelen, heeft de minister besloten tot deze scenariostudie.

PROBLEEMSTELLING EN DOEL

2. Probleemstelling

De kalverhouderij heeft een diergezondheidsprobleem. 50-70% van de kalveren in de vleeskalverhouderij ontwikkelt een longontsteking, 30-50% een borstvliesontsteking⁹. Het antibioticagebruik in de kalverhouderij is in de afgelopen jaren fors afgenomen, maar 60% van de rosé vlees startbedrijven heeft een antibioticagebruik boven de voorlopige benchmarkwaarde. Dit zelfde geldt voor 16% van de blankvlees kalverbedrijven¹⁰. Het aantal kalveren dat is besmet met een ESBL (vorm van antibioticaresistentie bij bacteriën) in de kalverhouderij was in 2019 14% (rosé kalveren) en 39,8% (blanke kalveren)¹¹. De diergezondheidsproblemen in de kalverhouderij hebben een multifactoriële achtergrond. Ze worden veroorzaakt door de jonge leeftijd (minimaal 2 weken) waarop kalveren worden overgeplaatst van melkveehouder naar vleeskalverhouder in combinatie met management- en huisvestingsfactoren bij de melkveehouder, tijdens transport, op het verzamelcentrum en bij de kalverhouder. Er zijn verschillende initiatieven binnen de sector om de gezondheidsproblemen aan te pakken. Deze initiatieven gaan uit van aanpassingen/verbeteringen binnen de huidige structuur van de keten. Voorbeelden zijn de (nog te ontwikkelen) diergezondheidsbenchmark binnen het Kalf Volg Systeem en een betere reiniging en desinfectie van stallen na afvoer van dieren en voor opzet van nieuwe groepen dieren². Aanpassingen binnen de kaders van de huidige ketenstructuur hebben tot heden onvoldoende verbetering van de diergezondheidsproblemen opgeleverd. De sector lijkt tegen zijn eigen grenzen aan te lopen. De vraag die rijst is dan ook of binnen de huidige organisatie van de keten nog ruimte is voor verbetering en gedacht moet worden aan nieuwe keten-concepten en een verandering van het hele systeem.

De kalverhouderij kent daarnaast ook vraagstukken op het gebied van dierenwelzijn. Ngo's wijzen, naast de diergezondheidsproblemen, op zaken als bloedarmoede bij blanke kalveren, (lang) transport van nuchtere kalveren, transport van slachtdieren en ongeschikte vloeren¹². Ngo's pleiten voor een importbeperking (minder stres door transport, beter voor het milieu) en voor veranderingen in de structuur van de kalverhouderij, zoals het langer aanhouden van kalveren op het melkveebedrijf (4, 6, 12 weken) of het afmesten van vleeskalveren op het melkveebedrijf (zie bijlage 1). De Dierenbescherming heeft het Beter Leven Keurmerk (BLK) voor kalveren ontwikkeld¹³. Speerpunten daarin zijn voorkomen van bloedarmoede, een zachte ligplek (overgangstermijn 2028), uitloop naar buiten (BLK 2 en 3 sterren) en geen transporten langer dan 8 uur/500km.

⁹ Alternatieve vloeren voor vleeskalveren, WUR, 2017

¹⁰ Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2019, SDa, juni 2020

¹¹ Monitoring of Antimicrobial Resistance and Antibiotic use in Animals in the Netherlands in 2019 (MARAN) juni 2020

¹² Update ongeriefanalyse kalveren, WUR, december 2018

¹³ <https://beterleven.dierenbescherming.nl/over-de-dieren/alle-dieren/vleeskalveren/>

Naast problemen op diergezondheid en dierenwelzijn, draagt de kalverhouderij ook bij aan de belasting van het milieu¹⁴ (broeikasgassen, fosfaten, stikstof, mest). De kalversector geeft aan dat het kalveren mest uit de melkveesector en daarvoor melkrestproducten worden gebruikt. Bijna de helft van de kalveren is echter afkomstig uit het buitenland en kalfsvlees wordt in Nederland nauwelijks gegeten, wat vraagtekens zet bij de licence to produce. Omdat er op dit moment geen productiebeperkende maatregelen (dier- of fosfaatrechten) gelden voor de kalverhouderij, kan een mogelijk krimp van de melkveesector in Nederland gepaard gaan met een verhoging van de import van kalveren.

De discussie rond de kalverhouderij is gepolariseerd. Partijen staan recht tegenover elkaar, overleggen verzanden in welles-nietes discussies. Ngo's willen dat dierenwelzijnsproblemen worden opgelost. Kalverhouders en integraties geven aan dat de sector in afgelopen decennia al veel problemen heeft opgelost en dat het wereldleider is op gebied van dierenwelzijn in de kalverhouderij. Melkveehouders en vleeskalverhouders wijzen naar elkaar als er wordt gesproken over de bron van de diergezondheidsproblemen en het te hoge antibioticagebruik. Kalverhouders vrezen voor hun verdienmodel door het verder verhogen van de huisvestingseisen en aan dat zonder overheidssteun niet mogelijk is om op korte termijn te voldoen aan nieuwe (boven-)wettelijke eisen als het invoeren van welzijnsvriendelijke stalvloeren, emissiearme stallen en comfortclass vrachtwagens. Integraties wijzen erop dat een bepaalde schaalgrootte (en daarmee import) nodig is om efficiënt te kunnen produceren.

3. Doel

Het publieke en politieke debat voorzien van een compleet en gewogen overzicht van mogelijke alternatieven voor de huidige kalverhouderijketen. Deze alternatieven worden afgezet tegen het sectorplan van de kalverhouderij².

RESULTATEN

4. Beoogd resultaat van de scenariostudie

Een openbaar rapport waarin alle alternatieven voor, en verbeteringen binnen, de huidige Nederlandse kalverketen worden besproken en gewogen. De meest kansrijke scenario's worden geëvalueerd op basis van het (verwachte) effect op diergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid, milieu (incl. sluiten van de mest-veevoer kringloop), biodiversiteit en ethiek¹⁵ en afgezet tegen het verdienvermogen van veehouders (inclusief melkveehouders) en andere marktpartijen (als integraties) in de keten. Mogelijke wet- en regelgeving die alternatieven ter verduurzaming van de kalversector belemmeren, worden in het rapport opgenomen.

AFBAKENING EN RANDVOORWAARDEN

5. Afbakening van de scenariostudie

- Deze studie richt zich op kalveren afkomstig uit de melkveehouderij, die niet nodig zijn voor de vervanging van de melkveestapel.
- Het betreft de periode van bevruchting van het moederdier tot de slacht van het rund.
- De invloed van de melkveehouderij, kalverhouderij, transport, verzamelcentra en consument (retail, horeca, export) wordt meegenomen.
- Het aantal geboren kalveren wordt gezien als gegeven. Productiebeperkende maatregelen (minder geboren kalveren) wordt niet meegenomen in deze studie.
- De studie beperkt zich tot Nederland.
- Het importeren van kalveren naar Nederland en het exporteren van kalveren uit Nederland staat wel ter discussie.

6. Randvoorwaarden

- a. Project loopt van september 2020 tot en met februari 2021.
- b. Opdrachtgever gaat akkoord met voorgestelde aanpak.

¹⁴ Trendanalyse milieuprestaties Nederlands kalfsvlees, Blonk consultants, 2020

¹⁵ Sommige alternatieven, zoals het doden van kalfjes vlak na de geboorte (bobby calves), zullen leiden tot weerstand die een ethische reflectie noodzakelijk maken.

- c. Scenariostudie wordt uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau.
- d. Een begeleidingscommissie begeleidt de scenariostudie.
- e. Budget: 10.2.b

FASERING WERKWIJZE EN ORGANISATIE

Rol	Naam	Taak, verantwoordelijkheid en bevoegdheid
Opdrachtgever	Lieke Hendrix	Eindverantwoordelijk
Dossierhouder	Tjerk Bosje (pDV kalf)	Verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in het project
Begeleidingscommissie	- Matthijs Schouten (D&A rund) - André van Straaten (pDV melkveehouderij) - Sobana Sheikh Rashid (pDV verdienmodel) - Yvonne Goos (DAD dierenwelzijn) - Jasper Dalhuisen (EIA) - Mats Sotthewes (mest-veevoerkringloop) - Henk Massink (SKI) - Gert Jan van den Born (PBL) - Aldert van Eck (programmaleider pDV)	- Begeleidt de studie vanaf de opzet t/m de eindrapportage. - Toetst de opzet van de scenariostudie en de (tussentijds) opgeleverde rapporten t.a.v. de onderzoeksmethode(n) en voorziet deze van feedback. - Bij problemen tijdens het onderzoek stemt het onderzoeksbureau af met de begeleidingscommissie. Indien de problemen onderling niet opgelost worden, schakelt de begeleidingscommissie de opdrachtgever in.

Klankbordgroep	Dierenwelzijn 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e (10.2.e) Diergezondheid 10.2.e 10.2.e) 10.2.e (10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e (10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e 10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e (10.2.e Milieu/klimaat 10.2.e 10.2.e Kalverhouderij 10.2.e (10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e) Melkveehouders 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e Afzet 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e Provincies	• Informeren van stakeholders over proces van aanpak onderzoek en totstandkoming van de rapporten. • Ophalen van de aandachtspunten die vanuit maatschappelijke groepen worden ingebracht waar het de onderbouwing van het beleid betreft en niet het beleid zelf. • Het geven van feedback op voorlopige conclusies van het werk van het adviescollege. • Stakeholders inzicht en begrip geven in elkaars belangen en standpunten
----------------	---	---

	10.2.e (Gelderland) 10.2.e (Noord Brabant)	
--	---	--

7. Kwaliteitsbeheersing

De kwaliteit van de uitvoering van deze opdracht wordt geborgd door de inzet van een begeleidingscommissie.

8. Communicatie

- Na accordering van de opdrachtgever zal de dossierhouder de aanbesteding voor het bureau dat de scenariostudie gaat uitvoeren in gang zetten in samenwerking met RVO.
- De begeleidingscommissie wordt geraadpleegd om de probleemstelling, doel van de opdracht en beoogd resultaat scherp te krijgen.
- De dossierhouder zal met de klankbordgroep een eerste bijeenkomst organiseren, waarbij afspraken gemaakt worden over hoe de inspraak geborgd is.
- De minister wordt via een nota geïnformeerd over het plan van aanpak, welke partij de scenariostudie gegund heeft gekregen en de voortgang van het project.
- Directie Communicatie verzorgt de communicatie over de scenariostudie als deze is afgerond en de Kamer is geïnformeerd.

RISICO-ANALYSE

9. Risico's

- De klankbordgroep heeft grote tegenstrijdige belangen. Dit kan leiden tot aanvaringen bij overleggen.
Beheersmaatregel: de scenariostudie is bedoeld om alle beschikbare informatie boven water te krijgen en te wegen. Alle partijen hebben belang bij het onderbouwen van hun mening. Als gezamenlijk overleg niet mogelijk is, is het opsplitsen van de klankbord in verschillende deelgroepen mogelijk
- Kalverhouderij kan weigeren mee te werken
Beheersmaatregel: Er zijn voldoende wetenschappelijke publicaties van de kalverhouderij om een getrouw beeld van de sector te krijgen.
- 10.2.g delen vertrouwelijke informatie via de pers.
Beheersmaatregel: Het mag in de publieke ruimte bekend zijn dat LNV scenario-studies uitvoert. Met deelnemers aan de klankbordgroep wordt afgesproken deze informatie niet te delen tot een afgesproken moment. De tijd tussen het (onder embargo) verstrekken van het eindrapport aan de klankbordgroep en aan de Tweede Kamer zo kort mogelijk houden.

TIJD EN PLANNING

10. Tijdsbesteding naar verwachting

Dossierhouder: 1 dag in de week
Begeleidingscommissie: 1 dag in de maand

11. Bijbehorende acties en planning

Wat	Wanneer	Wie	go No go
Opdrachtformulering			
Formulering opdracht	Juli 2020	Dossierhouder en begeleidingscommissie	
Goedkeuring opdracht	Augustus 2020	Opdrachtgever	go no go
Aanbesteding			
Offerteaanvraag opstellen	Augustus 2020	Dossierhouder en IUC	
Goedkeuring offerteaanvraag	Augustus 2020	Opdrachtgever	go no go
Uiterste datum en tijdstip van ontvangst van offertes	28 september 10 uur	Dossierhouder en IUC	
Opdrachtgever gunning bureau voorleggen	6 oktober 2020	Dossierhouder en IUC	go no go
Gunning bureau		IUC	
Studieopzet van onderzoeksbureau toetsen		Klankbordgroep Begeleidingscommissie	go no go
Minister informeren		Dossierhouder	
Scenariostudie			
Starbijeenkomst met bureau		Klankbordgroep Dossierhouder Afvaardiging projectteam Bureau	
Verzamelen en verwerken informatie		Begeleidingscommissie en bureau	
Tussenproducten van feedback voorzien		Klankbordgroep	

Bijeenkomst om tussenproduct te beoordelen		Begeleidingscommissie en bureau	
Schrijven scenariostudie		Bureau	
Feedback op concept scenariostudie		Begeleidingscommissie	
Feedback op 80% versie scenariostudie		Begeleidingscommissie	
Opdrachtgever informeren over uitkomst scenariostudie		Dossierhouder	
Beleidsreactie			
Beleidsreactie schrijven		Dossierhouder en enkele leden begeleidingscommissie	
Advies regeerakkoord		Dossierhouder	
Scenariostudie en beleidsreactie voorleggen aan klankbordgroep		Dossierhouder	
Beleidsreactie voorleggen aan begeleidingscommissie		Dossierhouder en enkele leden begeleidingscommissie	
Beleidsreactie voorleggen aan MT		Dossierhouder en enkele leden begeleidingscommissie	go no go
Minister beleidsreactie sturen		Dossierhouder	
Kamer beleidsreactie sturen		Dossierhouder	

Bijlage 1 – plannen van stakeholders die aanzet kunnen zijn voor scenario's

Verduurzamingsinitiatieven vanuit de melkvee- / kalversector

Beter Leven Keurmerk: 283 kalverhouders produceerden in 2019 178.000 kalveren met 1 BLK-ster (10% van het totaal aantal opgezette kalveren). Dit aantal zal waarschijnlijk per 1 maart 2021 afnemen, omdat de eindgemiddeld HB-niveau naar verwachting (de consultatieronde loopt nog) wordt verhoogd naar 7,0 mmol/l. Gegarandeerd wordt dat geen enkel kalf onder de 6,0 mmol/l komt. Er zijn geen kalverhouders met twee BLK-sterren. De enige kalverhouder met drie BLK-sterren is gestopt met het voeren van dit keurmerk. Er werkt gewerkt aan een koppeling tussen 3 BLK-sterren melkveehouderij en vleeskalverhouderij.

Regionaal: De afgelopen jaren zijn er binnen de kalverhouderij initiatieven ontstaan waarbij transport wordt geminimaliseerd en verzamelcentra worden overgeslagen (Fuiteveel¹⁶, Peters Farm, Ecofields, programmakalf van Denkavit). Hierbij wordt het all-in, all-out systeem losgelaten.

Kalfsvlees wordt rundvlees: Daarnaast overwegen partijen om rosékalveren langer aan te houden, en het vlees van deze dieren te verkopen als rundvlees met het Beter Leven Keurmerk. Dit heeft mogelijk ook een effect op de ecologisch voetafdruk van de productie van dit vlees.

Biologisch: er zijn nu 2 biologische kalverhouders. Biologische melkveehouders onderzoeken nu of dit kan worden uitgebreid en worden voorzien van een nieuw marktconcept.

Andere melkveerasen: stieren van Jersey melkkoeien worden gecastreerd, gemest in natuurgebieden en verkocht als ossenvlees.

Dierenbescherming¹⁷

De rundveehouderij is in 2050 geheel overgestapt op robuuste dubbeldoel rundveerasen. De kalveren in de rundveehouderij komen van melkveebedrijven uit Nederland, Duitsland en België en blijven minimaal 3 maanden bij hun moeder. De kalveren blijven op het melkveebedrijf van geboorte tot dat ze hun slachtleefijd bereiken, of komen op een leeftijd van minimaal 3 maanden direct (dus niet via verzamelcentra) op gespecialiseerde vleeskalverbedrijven op zo kort mogelijke afstand van het geboortebedrijf. De kalveren krijgen weidegang en hun huisvesting is diergericht ontworpen.

Alle dieren worden voor het slachten bedwelmde. Het bedwelmen en doden van de runderen gebeurt in een mobiele slachterij die het bedrijf bezoekt, of op een slachthuis zo dicht mogelijk bij het bedrijf. Er wordt uitsluitend rosé kalfsvlees of (jong) rundvlees geproduceerd. Naast moedermelk bestaat het rantsoen van de kalveren vanaf twee weken leeftijd uit gras en ander ruwvoer. Door al deze maatregelen zijn kalversterfte en antibioticagebruik drastisch gedaald t.o.v. 2020. Kringlopen worden op een zo klein mogelijke schaal gesloten. De bedrijven zijn volledig grondgebonden, dat wil zeggen: de mest wordt afgezet op eigen grond of binnen een straal van 20 kilometer, mits er een kringloopcontract is overeengekomen; dit is conform de definitie van het Netwerk Grondig. De afzet van het kalfs- en (jong) rundvlees beperkt zich tot Noordwest Europa.

Dier en Recht¹⁸

- **Het instellen van kalverrechten** Door dierproductierechten in te voeren en het aantal vleeskalveren dat in Nederland gehouden mag worden, terug te brengen tot 125 procent van het aantal Nederlandse vleeskalveren, wordt bereikt dat de sector zal krimpen tot zo'n 875.000 vleeskalveren op jaarbasis. Dat betekent minder transport van jonge kalveren, minder

¹⁶ Transparantie en afstemming tussen melkvee- en kalverhouderijketens: verslag van het interview met 10.2.e d.d. 15-7-2019 te 10.2.e

¹⁷ Deltaplan veehouderij, goed voor mensen, goed voor dieren. Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, mei 2020

¹⁸ De forse groei van de kalverhouderij en de invoer van kalverrechten. Dier en Recht, oktober 2019

mest(vervuiling), minder transport van exportproducten, en betere prijzen voor veehouders – waardoor die meer financiële ruimte hebben voor investeringen in dierenwelzijn. Dit komt zowel het milieu, het dierenwelzijn als het boerenbedrijf ten goede.

- **Het stimuleren van afmesten op het eigen melkveebedrijf** Door het afmesten van de vleeskalveren op eigen melkbedrijf te stimuleren, kunnen ziekte en sterfte onder kalveren teruggebracht worden, en daarmee ook het hoge antibioticagebruik in de kalversector. Afmesten op het eigen melkveebedrijf past bovendien uitstekend bij de beoogde transitie naar kringlooplandbouw.

- **Beperking van de invoer van kalveren tot kortereafstandstransporten (maximaal 8 uur rijden)** De export van kalveren naar Nederland zou dan nog hoofdzakelijk geschieden vanuit Duitsland, België en Luxemburg. Hiermee valt grote milieuwinst te behalen en wordt bovendien veel dierenleed

De combinatie van deze maatregelen zal leiden tot een aanvaardbare krimp van een veel te grote, vervuilende sector. Het zal een sprong voorwaarts zijn in de transitie naar kringlooplandbouw. De directe gevolgen: minder dierenleed, minder milieuvervuiling, en betere voorwaarden voor de boer.

Wakker Dier¹⁹

- Moederzorg voor alle kalfjes.
- Een einde aan blank kalfsvlees.
- Veel stro, veel ruimte en veel gras.
- Geen internationale veetransporten

Interessante melkveehouders

<https://kalverliefdenijkerk.nl/>

Beter Leven 1 ster melkveehouders

- 10.2.e <https://www.youtube.com/>
- 10.2.e : <https://www.youtube.com/>

Interessante kalverhouder

10.2.e

¹⁹ <https://www.wakkerdier.nl/vee-industrie/dieren/kalveren/>

Bijlage 2 – maatregelen die onderdeel kunnen zijn van scenario's

In het publieke en politieke debat worden verbeteropties genoemd binnen de huidige kalverhouderij en alternatieven ter vervanging van de deze kalverhouderij. Hieronder staan een aantal gehoorde opties. De klankbordgroep zal gevraagd worden deze alternatieven aan te vullen en (indien mogelijk) te onderbouwen van (wetenschappelijke) publicaties,

Andere rassen

1. Alternatieve rassen melkveehouderij (dubbeldoel, Jersey).
2. Meer kruislingen (melktypische koe, ander ras stier)

Leeftijd slacht

3. Kalf wordt direct na geboorte gedood (bobby calves, gebeurt in Groot Brittannië en Nieuw Zeeland, ethisch omstreden)
4. Jong en oud rosé
5. Slacht op de leeftijd van > 12 maanden

Voeding

6. Kalf bij koe: drinken bij de koe heeft mogelijk positief effect op het dierenwelzijn en de diergezondheid)
7. Drink automaten (kalf drink tot 11 maal per dag bij koe, in vleeskalverhouderij 2 maal)
8. Voeding tijdens transport
9. Geen blankvlees. Bij mens en muis is wetenschappelijk bewezen dat ijzergebrek gepaard gaat met een verminderde weerstand (behalve bij intracellulair groeiende bacteriën).

Transport en verzamelstations

10. Regionale kalverhouderij
11. Kalf op 4, 6 of 12 weken leeftijd verplaatsen van melkveebedrijf naar vleeskalverhouder in plaats van op 2 weken leeftijd
12. Kalf tot slacht op melkveebedrijf van geboorte.
13. Geen import van kalveren.
14. Transport maximaal 8 uur.
15. Klimaat gereguleerd transport (temperatuur, ventilatie).
16. Transport anders organiseren (PPS K3)

Huisvesting

17. Reflexief Interactief Ontwerpen (RIO; zie Kipster en Familievarken).
18. Andere bodembedekking
19. Uitloop naar buiten
20. Beter Leven Keurmerk

Management

21. Reiniging en desinfectie
22. Snelle diagnostiek bij ziekte
23. Digitalisering kalverhouderij (chip die temperatuur/bewegingen meet)
24. Benchmark kalvergezondheid vleeskalverhouderij (Kalf Volgsysteem)
25. Benchmark kalvergezondheid melkveehouderij (KalfOK)
26. Benchmark antibiotica (bewezen benchmark)

Offerteaanvraag

Scenariostudie vleeskalveren

Status:	Definitief
Referentie:	202008037
Datum:	4 september 2020

Hierbij nodigt het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn, hierna ook wel genoemd "opdrachtgever", u uit een offerte in te dienen voor de hierna beschreven opdracht.

Wilt u een offerte indienen, dan verzoek ik u om onderstaande voorschriften te volgen. Indien u geen offerte gaat indienen, verzoek ik u mij per e-mail te berichten.

Opdrachtgever is voornemens aan een combinatie van experts de opdracht te verstrekken (hoofdaannemer en onderaannemers).

1 Opdrachtomschrijving

1.1 Aanleiding

Binnen het ministerie van LNV loopt het programma duurzame veehouderij. Vanuit dit programma is aan vijf sectoren, waaronder de vleeskalverhouderij, gevraagd een verduurzamingsplan op te stellen. In het sectorplan van de kalversector stonden randvoorwaarden die de minister niet steunde. De minister heeft de sector gevraagd het plan te herschrijven.

De kalversector staat onder grote publieke en politieke druk om verder te verduurzamen. Ngo's doen voorstellen die ingrijpende gevolgen hebben voor de wijze waarop de kalver- als melkveesector georganiseerd zijn. De kalversector en ngo's zijn niet in staat om hun meningsverschil te overbruggen. Hierdoor dreigt het maatschappelijk draagvlak van de kalversector verder te verslechteren.

1.2 Doel van de opdracht

Het doel van deze opdracht is het opleveren van een gedragen verduurzamingsplan voor de kalversector door middel van het uitvoeren van een scenariostudie. In hoofdstuk 4 zijn de onderzoeksvragen beschreven.

1.3 Resultaat

Het resultaat van deze opdracht is een openbaar rapport waarin alle alternatieven voor, en verbeteringen binnen, de huidige Nederlandse kalverketen worden besproken en gewogen. Deze opties worden geëvalueerd op basis van het (verwachtte) effect op diergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid, milieu (incl. sluiten van de mest-veevoer kringloop), biodiversiteit en ethiek¹ afgezet tegen het verdienvermogen van veehouders (kalver- en melkveehouders) en andere marktpartijen (als integraties) in de keten. Wet- en regelgeving die mogelijke alternatieven ter verduurzaming van de kalversector belemmeren, dienen eveneens in het rapport te worden opgenomen.

¹ Sommige alternatieven, zoals het doden van kalfjes vlak na de geboorte (bobby calves), zullen leiden tot weerstand die een ethische reflectie noodzakelijk maken.

1.4 Looptijd van de opdracht.

De opdracht vangt direct na gunning aan. Het rapport dient uiterlijk 1 januari 2021 te worden opgeleverd.

Opdrachtgever is voornemens aan één partij de opdracht te verstrekken.

Het beschikbare budget voor deze opdracht is maximaal 10.2.b exclusief BTW.

2 Voorschriften

2.1 Planning

Met betrekking tot dit offertetraject geldt het navolgende tijdschema:

4 september 2020	Verzenden Offerteaanvraag
10 september 2020, om 10.00 uur	Uiterste datum en tijdstip voor het indienen van vragen en tekstvoorstellen door inschrijvers over deze Offerteaanvraag, de algemene voorwaarden.
15 september 2019	Verzenden Nota van Inlichtingen
28 september 2020, om 10.00 uur	Uiterste datum en tijdstip van ontvangst van offertes
Week 40	Beoordelen offertes
Week 41	Verzenden mededeling gunningsbeslissing
9 oktober 2020	Ingangsdatum overeenkomst

2.2 Gelegenheid tot het stellen van vragen

Alle vragen en bijbehorende antwoorden zullen gelijktijdig geanonimiseerd aan alle uitgenodigde inschrijvers per e-mail worden verzonden.

Vragen dienen per e-mail te worden gesteld aan 10.2.e , e-mail 10.2.e @rvo.nl.

Alle vragen en alle daarbij behorende antwoorden maken integraal onderdeel uit van deze offerteaanvraag.

Ook vragen over de algemene voorwaarden (zie § 2.7) en het eventueel kenbaar maken van opmerkingen (zoals bezwaren en eventuele tekstsuggesties) hierover, richt u aan de hierboven vermelde contactpersoon.

De aanbestedende dienst is vrij in het al dan niet honoreren van de voorgestelde wijzigingen. In de nota van inlichtingen zal de aanbestedende dienst aangeven of zij de gedane voorstellen heeft geaccepteerd dan wel verworpen. Tevens zal dan de eventueel aangepaste concept overeenkomst worden meegestuurd. Eventuele wijzigingen op de algemene voorwaarden, worden verwerkt in de (concept) overeenkomst.

Het is niet toegestaan om, in het kader van dit offertetraject, op een andere dan de hierboven aangegeven wijze contact te zoeken met de opdrachtgever ter verkrijging van informatie. Telefonische vragen zullen niet worden beantwoord.

2.3 Klachtenregeling

Vragen, verzoeken, opmerkingen en/of bezwaren met betrekking tot de documenten inzake dit offertetraject, moeten aan bovengenoemde contactpersoon kenbaar worden gemaakt.

Wanneer een ondernemer het oneens blijft met de reactie van de aanbestedende dienst, dan wel een reactie uitblijft, kan hij een klacht indienen. Een ondernemer kan ook direct een klacht indienen. In bijlage 2 'Klachtenprocedure' is nadere informatie te lezen over de wijze waarop een klacht moet worden ingediend.

2.4 Indienen en inhoud van de offerte

- De offerte dient per e-mail te worden gezonden naar:
10.2.e@rvo.nl
- Bij beantwoording dient u de volgorde van deze offerteaanvraag aan te houden. Daar waar gevraagd wordt om aanvullende verklaringen, bewijsstukken, kopieën enz. kunt u deze als bijlage aan uw offerte toevoegen.
- Eventueel door u toegevoegde aanvullende informatie zal als informatief worden aangemerkt.
- Indien u een offerte indient dan bent u akkoord gegaan met alle in deze offerteaanvraag gestelde eisen, voorwaarden en condities en in de Nota van Inlichtingen gewijzigde eisen.

2.5 Sluitingstermijn

Uw offerte dient uiterlijk op 28 september 2020 om 10.00 uur op het bovengenoemde e-mailadres te zijn ingediend.

Offertes die later worden aangeboden dan op bovengenoemde datum en tijdstip worden geweigerd. Het risico van vertraging tijdens de verzending of door onjuiste/onvolledige adressering is geheel voor uw risico.

2.6 Kosten van de offerte

Aan het opstellen en uitbrengen van een offerte, met inbegrip van eventueel te verstrekken nadere inlichtingen, zijn voor de opdrachtgever geen kosten verbonden.

2.7 Algemene voorwaarden

Uw leverings-, betalings- en/of andere voorwaarden –hoe dan ook genaamd- worden uitdrukkelijk van de hand gewezen. Op de opdracht zijn de Algemene Rijksvoorwaarden voor het verstrekken van opdrachten tot het verrichten van diensten (ARVODI), versie 2018, van toepassing. Zie bijlage 1.

Als u in uw offerte afwijkt van de (al dan niet aangepaste) bovengenoemde Algemene Rijksvoorwaarden, kan dit leiden tot het terzijde leggen van uw offerte. Uw offerte komt dan niet voor gunning van de opdracht in aanmerking.

Facturering

In de van toepassing zijnde algemene voorwaarden is een bepaling opgenomen dat de facturen elektronisch moeten worden verzonden. Dit kan op vier verschillende manieren:

- Factuurportaal van de Rijksoverheid;
- Koppeling met Digipoort;
- E-factureren vanuit uw (boekhoud)softwarepakket via

- Simplerinvoicing;
• E-factureren via een dienstverlener.

Voor meer informatie: <https://regelhulpenvoorbedrijven.nl/e-factureren/>

Voor vragen met betrekking tot e-facturatie via de portal kan men terecht bij helpdesk-efactureren@rvo.nl, tel 088-0424400, optie 2.

Voor vragen met betrekking tot e-facturatie via een boekhoudprogramma (Simpler invoicing) kan men terecht bij info@simplerinvoicing.org, tel 020-10.2.e .

2.8 Gestanddoeningstermijn offerte

De door inschrijver ingediende offerte dient minimaal drie maanden vanaf de sluitingstermijn van de offerte geldig te zijn.

2.9 Voorbehoud

Opdrachtgever behoudt zich het recht voor om tot het moment van de opdrachtverstrekking, het offertetraject geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of definitief te stoppen. U heeft in een dergelijke situatie geen recht op vergoeding van enigerlei kosten, gemaakt in het kader van dit offertetraject, tenzij Opdrachtgever van oordeel is dat de omstandigheden van dien aard zijn dat een (geringe) tegemoetkoming van de offertekosten op zijn plaats is. Dergelijke omstandigheden zullen zich niet snel voordoen. Door het indienen van een offerte verklaart u zich akkoord met deze voorwaarden en alle overige in deze offerteaanvraag genoemde voorwaarden/voorschriften.

2.10 Bekendmaking gunningsbeslissing

Gelijktijdig met het bekend maken van de gunningsbeslissing aan gegunde partij(en) aan wie opdrachtgever voornemens is de opdracht te verstrekken, zullen de afgewezen inschrijvers van die beslissing schriftelijk in kennis worden gesteld. Zij ontvangen daarover een bericht met een motivering voor de reden van afwijzing en de naam van de gegunde partij(en). Door iedere belanghebbende kan nadere informatie worden ingewonnen bij de genoemde contactpersoon van opdrachtgever.

3 Beoordelingsprocedure

De offertes worden beoordeeld aan de hand van onderstaande beoordelingsprocedure:

- Voor het beoordelen van de offertes zal een beoordelingsteam worden samengesteld. Dit beoordelingsteam zal bestaan uit materiedeskundigen.
- De offertebeoordeling begint met het controleren of de inschrijvers de voorschriften genoemd in hoofdstuk 2 van deze offerteaanvraag in acht hebben genomen.
- De offertes die aan de voorschriften voldoen, moeten voldoen aan alle voor deze opdracht gestelde eisen, zie programma van eisen (hoofdstuk 4). Indien uit de offerte van inschrijver blijkt dat inschrijver niet volledig aan de eisen voldoet of kan voldoen, of niet volledig akkoord gaat met alle eisen, kan deze worden uitgesloten van verdere deelname aan dit offertetraject.
- De offertes die aan alle eisen voldoen, worden vervolgens aan de hand van de in hun offerte verstrekte gegevens beoordeeld op de mate waarin zij aan de wensen voldoen, zie gunningscriteria (hoofdstuk 5).
- Aan de inschrijver waarvan de offerte aan de hand van hoofdstuk 5 is aangemerkt als de 'economisch meest voordelige inschrijving' op basis van beste prijs-kwaliteitverhouding, zal in beginsel de opdracht worden verstrekt.

4 Programma van eisen

4.1 Inleiding

De minister heeft aangegeven dat de lusten en lasten in de keten op een eerlijke manier gedeeld moeten worden en dat er een verdienmodel voor de boer is om de benodigde investeringen te kunnen doen². De kalverhouderij stelde in haar sectorplan³ randvoorwaarden die de minister niet steunde⁴.

Kalveren

De Nederlandse kalverhouderij zet jaarlijks ongeveer 1,8 miljoen kalveren op⁴. Deze kalveren zijn afkomstig uit de melkveehouderij en niet nodig ter vervanging van de melkveestapel. Het betreft vrijwel alle geboren stieren en een deel van de geboren vaarskalveren. Ongeveer de helft van deze kalveren is geboren in Nederland, 40% van de kalveren komt uit Duitsland, België of Luxemburg, 10% uit andere Europese landen zoals Ierland en de Baltische staten⁵. Nuchtere kalveren zijn minimaal 14 dagen, maximaal 35 dagen oud⁶ als ze worden opgehaald bij de melkveehouder en naar een verzamelstation worden gebracht. Op het verzamelstation worden kalveren gesorteerd en opnieuw geladen voor vervoer naar een volgend verzamelstation of naar de vleeskalverhouder. Na maximaal 9 uur transport, krijgen kalveren een uur rust om te drinken. Na maximaal 18 uur moeten dieren worden uitgeladen, gevoerd, gedrenkt en krijgen ze 24 uur rust alvorens ze verder op transport gaan^{7,8,9}. Rosé kalveren worden op latere leeftijd nogmaals verplaatst van een rosé startbedrijf naar een afmestbedrijf.

Kalverhouders

De meeste vleeskalverhouders zijn gevestigd in Gelderland en Noord Brabant. Nederlandse kalverhouders (1800) zijn aangesloten bij het private kwaliteitssysteem Vitaal Kalf⁵, ongeveer 60% van de kalverhouders staat onder contract bij een integratie, 40% van de kalverhouders is vrije kalvermester. De gemiddelde kalverhouder heeft 600 kalveren, afkomstig van 600 verschillende melkveehouders. Kalveren worden gehuisvest op een houten (blank, rosé start), betonnen (rosé afmest) of welzijnsvloer¹⁰. Tot 8 weken leeftijd mogen

² Kamerbrief 28 973 nr. 218

³ Sectorplan Versnelling Verduurzaming Kalverhouderij, SBK, 30 augustus 2019

⁴ Jaarverslag Stichting kwaliteitsgarantie Vleeskalversector 2018

⁵ RVO statistieken marktinformatie, import- en exportcijfers kalveren per land

⁶ <https://www.kalversector.nl/vitaal-kalf>

⁷ Verordening (EG) Nr. 1/2005 (Transportverordening)

⁸ Fysiologische en ethologische behoeften van niet gespeende kalveren in relatie tot transport langer dan 8 uur, WUR, 2016

⁹ Animal Welfare during transport: technical requirements for long distance transport of unweaned calves, FLI, 2020

¹⁰ Alternatieve vloeren voor vleeskalveren, WUR, 2017

ze in eenlingboxen worden gehouden. Daarna is groepshuisvesting verplicht¹¹.

Kalveren worden in eerste instantie gevoerd met melk(-vervangers). Bij het ouder worden krijgen de dieren steeds meer ruwvoer. Blanke kalveren krijgen een ijzerarm dieet, in tegenstelling tot rosé kalveren.

Kalfsvlees

Vlees van runderen die geslacht zijn op een leeftijd van jonger dan 8 maanden mag verkocht worden als kalfsvlees. Vlees van runderen geslacht op 12 maanden of ouder, wordt verkocht als rundvlees. De naamgeving voor vlees van kalveren tussen 8 en 12 maanden verschilt per land (kalfsvlees of (jong) rundvlees). De prijs van blank kalfsvlees is hoger dan van rosé kalfsvlees, de prijs van kalfsvlees is hoger dan voor (jong) rundvlees. Nederlands kalfsvlees wordt vooral gegeten in Duitsland, Frankrijk en Italië. 40% van het vlees wordt afgezet in restaurants en (bedrijfs-)kantines.

Maatschappelijke druk

Niet-gouvernementele organisaties (ngo's) wijzen op de problemen op gebied van diergezondheid, dierenwelzijn binnen de kalverhouderij en de milieueffecten van de import. Ngo's en de kalversector verschillen van inzicht over de aard van de problemen, de aard van de oplossingen en het tijdpad waarin deze oplossingen zouden moeten worden doorgevoerd. Ngo's dragen continu verduurzamingsplannen aan, die structurele veranderingen vragen van de wijze waarop de kalverhouderij is georganiseerd. Hierbij worden niet alleen veranderingen gevraagd van de kalverhouderij, maar ook van de melkveehouderij als leverancier van de kalveren. Deze veranderingen zullen ook het transport van kalveren beïnvloeden. Om een beter inzicht te krijgen in de toegevoegde waarde van deze verduurzamingsvoorstellen van buiten de sector, en hun economische haalbaarheid, heeft de minister besloten een scenariostudie uit te laten voeren.

4.2 Opdracht

Het publieke en politieke debat voorzien van een compleet en doorgerekend overzicht (scenariostudie) van mogelijke alternatieven voor de huidige kalverhouderijketen. Deze alternatieven worden afgezet tegen het sectorplan van de kalverhouderij.

4.2.1 *Achtergrond bij de opdracht*

De kalverhouderij heeft een diergezondheidsprobleem. 50-70% van de kalveren in de vleeskalverhouderij ontwikkelt een longontsteking, 30-50% een borstvliesontsteking¹². Het antibioticagebruik in de kalverhouderij is in de afgelopen jaren fors afgenomen, maar 60% van de rosévlees startbedrijven heeft een antibioticagebruik boven de voorlopige benchmarkwaarde. Dit zelfde geldt voor 16% van de

¹¹ Besluit houders van dieren

¹² Alternatieve vloeren voor vleeskalveren, WUR, 2017

blankvlees kalverbedrijven¹³. Het aantal kalveren dat is besmet met een ESBL (vorm van antibioticaresistentie bij bacteriën) in de kalverhouderij was in 2019 14% (rosé kalveren) en 39,8% (blanke kalveren)¹⁴. De diergezondheidsproblemen in de kalverhouderij hebben een multifactoriële achtergrond. Ze worden veroorzaakt door de jonge leeftijd (minimaal 2 weken) waarop kalveren worden overgeplaatst van melkveehouder naar vleeskalverhouder in combinatie met management- en huisvestingsfactoren bij de melkveehouder, tijdens transport, op het verzamelcentrum en bij de kalverhouder. Er zijn verschillende initiatieven binnen de sector om de gezondheidsproblemen aan te pakken. Deze initiatieven gaan uit van aanpassingen/verbeteringen binnen de huidige structuur van de keten. Voorbeelden zijn de (nog te ontwikkelen) diergezondheidsbenchmark binnen het Kalf Volg Systeem en een betere reiniging en desinfectie van stallen na afvoer van dieren en voor opzet van nieuwe groepen dieren. Aanpassingen binnen de kaders van de huidige ketenstructuur hebben tot heden onvoldoende verbetering van de diergezondheidsproblemen opgeleverd. De sector lijkt tegen zijn eigen grenzen aan te lopen. De vraag die rijst is dan ook of binnen de huidige organisatie van de keten nog ruimte is voor verbetering en gedacht moet worden aan nieuwe keten-concepten.

De kalverhouderij kent daarnaast ook vraagstukken op het gebied van dierenwelzijn. Ngo's wijzen, naast de diergezondheidsproblemen, op zaken als bloedarmoede bij blanke kalveren, (lang) transport van nuchtere kalveren, transport van slachtdieren en ongeschikte vloeren¹⁵. Ngo's pleiten voor een importbeperking (minder stres door transport, beter voor het milieu) en voor veranderingen in de structuur van de kalverhouderij, zoals het langer aanhouden van kalveren op het melkveebedrijf (4, 6, 12 weken) of het afmesten van vleeskalveren op het melkveebedrijf. De Dierenbescherming heeft het Beter Leven Keurmerk (BLK) voor kalveren ontwikkeld¹⁶. Speerpunten daarin zijn voorkomen van bloedarmoede, een zachte ligplek (overgangstermijn 2028), uitloop naar buiten (BLK 2 en 3 sterren) en geen transporten langer dan 8 uur/500km.

Naast problemen op diergezondheid en dierenwelzijn, draagt de kalverhouderij ook bij aan de belasting van het milieu (broeikasgassen, fosfaten, stikstof, mest). De kalversector geeft aan dat het kalveren mest uit de melkveesector en daarvoor melkrestproducten worden gebruikt. Bijna de helft van de kalveren is echter afkomstig uit het buitenland en kalfsvlees wordt in Nederland nauwelijks gegeten, wat vraagtekens zet bij de visie kringlooplandbouw. Voor de kalverhouderij gelden op dit moment geen productiebeperkende maatregelen (dier- of fosfaatrechten).

¹³ Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2019, SDA, juni 2020

¹⁴ Monitoring of Antimicrobial Resistance and Antibiotic use in Animals in the Netherlands in 2019 (MARAN) juni 2020

¹⁵ Update ongeriefanalyse kalveren, WUR, december 2018

¹⁶ <https://beterleven.dierenbescherming.nl/over-de-dieren/alle-dieren/vleeskalveren/>

Discussies

De discussie rond de kalverhouderij is gepolariseerd. Partijen staan recht tegenover elkaar, overleggen verzanden in welles-nietes discussies. Ngo's willen dat dierenwelzijnsproblemen worden opgelost. Kalverhouders geven aan dat de sector in afgelopen decennia al veel problemen heeft opgelost en dat het wereldleider is op gebied van dierenwelzijn in de kalverhouderij. Melkveehouders en vleeskalverhouders wijzen naar elkaar als er wordt gesproken over de bron van de dieiergezondheidsproblemen en het te hoge antibioticagebruik. Kalverhouders vrezen voor hun verdienmodel door het verder verhogen van de huisvestingseisen en aan dat zonder overheidssteun niet mogelijk is om op korte termijn te voldoen aan nieuwe (boven-)wettelijke eisen als het invoeren van welzijnsvriendelijke stalvloeren, emissiearme stallen en comfortclass vrachtwagens. Integraties wijzen erop dat een bepaalde schaalgrootte (en daarmee import) nodig is om efficiënt te kunnen produceren.

4.3 Afbakening

- Deze studie richt zich op kalveren afkomstig uit de melkveehouderij, die niet nodig zijn voor de vervanging van de melkveestapel.
- Het betreft de periode van bevruchting van het moederdier tot de slacht van het kalf.
- De invloed van de melkveehouderij, kalverhouderij, transport, verzamelcentra en consument (retail, horeca, export) wordt meegenomen.
- Het aantal geboren kalveren wordt gezien als gegeven. Productiebeperkende maatregelen (minder geboren kalveren) wordt niet meegenomen in deze studie.
- De studie beperkt zich tot Nederland.

4.4 Onderzoeksvragen

- Welke ideeën zijn er ter verduurzaming van de kalverhouderij / voor de kalveren geboren in de melkveehouderij, niet nodig ter vervanging van de melkveestapel?
- Welke 3 tot 4 meest kansrijke scenario's kunnen hieruit gedestilleerd worden?
- Hoe scoren deze scenario's op de verduurzamingseisen dieiergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid, milieu (incl. sluiten van de mest-veevoer kringloop), biodiversiteit en ethiek?
- Wat is de financieel-economische haalbaarheid van deze scenario's?
- Hoe verhouden deze scenario's zich ten opzichte van het sectorplan van de vleeskalverhouderij?
- Welke wetgeving belemmert de invoering van deze scenario's?

4.5 Eisen onderzoek

- Door het indienen van een offerte verklaart u dat er geen sprake is van conflicterende belangen met melk- en vleeskalverijhouderij, transport en logistiek en met belangen met ngo's op dierenwelzijnsgebied.

- Het onderzoeksbureau moet integer en vertrouwelijk om gaan met de gegevens van het onderzoek.

4.6 Resultaat

Deze opdracht dient te leiden tot een openbaar rapport, een scenariostudie, waarin alle alternatieven voor, en verbeteringen binnen, de huidige Nederlandse kalverketen worden besproken en gewogen en afgezet tegen het verdienvermogen van veehouders (inclusief melkveeouders) en andere marktpartijen (als integraties) in de keten. Wet- en regelgeving die mogelijke alternatieven ter verduurzaming van de kalversector belemmeren, worden in het rapport opgenomen.

Het eindrapport dient een zelfstandig leesbaar rapport te zijn, dat geschikt is voor externe publicatie. Het eindrapport dient uiterlijk 1 januari 2021 in het Nederlands digitaal (pdf-bestand) aangeleverd te worden.

4.7 Afstemming en begeleiding

Het onderzoek zal vanuit de opdrachtgever worden begeleid door een begeleidingscommissie. In deze begeleidingscommissie is inhoudelijke en methodologische kennis vertegenwoordigd om de scenariostudie en (tussentijds) opgeleverde (concept)rapporten of andere tussenproducten te toetsen en te voorzien van feedback. Ook als zich tijdens het onderzoek obstakels voordoen (bijvoorbeeld dataproblemen), dient afstemming plaats te vinden met de begeleidingscommissie om het onderzoek zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren.

Het onderzoeksbureau is verantwoordelijk voor de uitvoering en voortgang van het onderzoek binnen de gestelde periode. Indien er onvoorziene ontwikkelingen zich voordoen, dient het onderzoeksbureau dit zo snel mogelijk te bespreken met de opdrachtgever.

4.8 Personele eisen

Opdrachtgever is voornemens aan een combinatie van experts de opdracht te verstrekken (hoofdaannemer en onderaannemers). De in te zetten senior adviseur(s) moet(en) beschikken over de volgende diploma's/ kennis/vaardigheden:

- Academisch niveau;
- Aantoonbare expertise met de uitvoering van van scenariostudie;
- Aantoonbare ervaring in de rol van projectleider, procesbegeleider o.i.d, blijkend uit referenties of cv;
- Aantoonbare ervaring met het werken in een gepolariseerd veld, met een veelheid stakeholders die verschillende belangen hebben.
- Aantoonbare ervaring te hebben met diergezondheids- en dierenwelzijnsvraagstukken en affiniteit met landbouw

4.9 Commerciële eisen:

- De prijs dient u in te vullen in Euro's inclusief en exclusief btw met twee cijfers achter de komma.
- Het maximale budget voor deze opdracht is € 75.000,-.

- Er is geen sprake van een arbeidsovereenkomst tussen Opdrachtnemer en Opdrachtgever. Opdrachtnemer is zelf aansprakelijk voor het afdragen van de vereiste belastingen en sociale premies, voor zover van toepassing.
- U levert de prestaties tegen een vast uurtarief, dan wel tegen vaste uurtarieven, met een naar de verschillende werkzaamheden gespecificeerde uurbegroting (indien van toepassing: per opgegeven uurtarief). De uurtarieven van uw offerte zijn inclusief alle kosten, zoals en voor zover van toepassing: uitvoering, nazorg, overhead, reis- en andere kosten, tenzij door u anders is aangegeven. Uw uurbegroting wordt gecombineerd met een totaalbegroting. Contractueel zal worden vastgelegd dat betaling volgens nacalculatie, met een maximum totaalbedrag zal plaatsvinden. Indien de dienst in fasen wordt uitgevoerd, worden per fase de periode, de datum van oplevering en de kosten aangegeven.

5 Gunningscriteria

Hieronder zijn gunningscriteria opgenomen. Het is van belang dat uw offerte zoveel mogelijk aansluit op de gunningscriteria (en vragen) van opdrachtgever.

In de offerte dient u gemotiveerd aan te geven in hoeverre u aan de wensen kunt voldoen.

Gunningscriteria, 1000 punten te bepalen aan de hand van:

	Wensen/vragen	aantal punten
1	Onderzoeksaanpak & planning	400 punten
2	Kwaliteit van het in te zetten team	400 punten
3	Prijs	200 punten
	Totaal	1000 punten

1. Onderzoeksaanpak & planning (400 punten):

U voegt bij uw offerte een beschrijving toe van de onderzoeksaanpak, waarbij u onderstaande punten uitwerkt:

- Een stapsgewijze beschrijving van de planning;
- Hoe u de afstemming met Opdrachtgever en begeleidingscommissie gaat inrichten (startoverleg, tussentijdse afstemming, 80% versie en eindpresentatie);
- Hoe de inschrijver het onderzoek afstemt met de ngo's, kalverhouders, melkveehouders, deskundigen diergezondheid en afzetkanalen;
- Op welke manier u integer en vertrouwelijk met onderzoeksgegevens omgaat en welke beheersmaatregelen ter beveiliging u toepast;
- Welke risico's inschrijver ziet ten aanzien van de beantwoording van de onderzoeksvragen en hoe deze te beheersen;
- Hoe u invulling gaat geven aan het kwalitatieve onderzoek. Hoe u bepaalt welke stakeholders relevant zijn en op welke manier u input van de stakeholders verzameld.

Beoordelingsgrond:

De onderzoeksaanpak & planning zal worden beoordeeld op de volgende punten:

- A. De mate waarin uw voorstel voor het betrekken van belanghebbenden concreet, acceptabel en logisch aansluit bij de eisen en gewenste resultaten (zie paragraaf 4.3),
- B. De mate waarin u de risico's herkent en voorstelt te beheersen,
- C. De mate waarin uit uw voorstel blijkt dat u integer en vertrouwelijk met gegevens om zult gaan,
- D. De mate waarin u een realistische, heldere en acceptabele planning beschrijft.

2. Kwaliteit van het in te zetten team (400 punten):

U voegt bij uw offerte een overzicht toe van de namen, functies en relevante kennis/ervaring op het in deze Offerteaanvraag aangegeven (beleids)onderwerp/aandachtveld. Uit de CV's dient te

blijken dat de in te zetten personeelsleden die aan de uitvoering van de opdracht zullen werken, de gevraagde expertise uit de opdrachtoomschrijving hebben;

Tevens geeft u aan wat de beoogde rol-/taakverdeling van de betreffende deskundigen op deze opdracht wordt en hoeveel uren door de betreffende deskundigen wordt ingezet per taak.

Beoordelingsgrond:

De kwaliteit van het in te zetten team zal worden beoordeeld op de volgende punten:

De mate waarin het kennis- en ervaringsniveau van het projectteam toereikend is voor succesvolle invulling van de opdracht.

3. Prijs (200 punten):

U voegt bij uw offerte een raming toe van het aantal in te zetten uren met bijbehorende uurtarieven, per activiteit/fase/medewerker. Tevens geeft u de maximum totaalprijs (exclusief en inclusief btw) voor uitvoering van de opdracht. U zult vergoed worden voor de werkelijk gemaakte uren, tot ten hoogste deze maximum totaalprijs. U dient rekening te houden met de eisen die hieromtrent in hoofdstuk 4 zijn gesteld.

Beoordelingsgrond:

De inschrijver met de laagste maximum totaalprijs exclusief btw krijgt het maximale aantal punten. De overige inschrijvers krijgen hun punten op basis van de volgende formule:

$(\text{Laagste totaalprijs} / \text{prijs inschrijver}) * \text{maximaal aantal punten}.$

Beoordelingskader

De leden van het beoordelingsteam hanteren bij het beoordelen van de gunningscriteria 'Projectaanpak' en 'Kwaliteit team' onderstaande schaalverdeling.

Beoordeling	Percentage van de maximale te behalen aantal punten
Uitmuntend , met toegevoegde waarde. De inschrijving ging in opvallende mate boven de verwachting uit en biedt veel extra's.	100
Goed , de inschrijving ging boven de verwachtingen uit en biedt op bepaalde punten wat extra's.	80
Voldoende , de inschrijving voldoet aan de verwachtingen.	60
Matig , de inschrijving voldoet niet helemaal aan de verwachtingen en schiet op bepaalde punten tekort.	40

Slecht , de inschrijving voldoet niet en schiet duidelijk tekort.	20
Geen antwoord op de vraag gegeven.	0

Voorbeeld berekening:

Voor het onderdeel 'onderzoeksaanpak & planning' scoort u een voldoende. Hiervoor krijgt u 60% van het maximaal aantal punten (0,6*400= 240 punten)

Totaalscore

De totaalscore bestaat uit de optelling van de behaalde score op kwaliteit en prijs.

Aan de inschrijver met de hoogste score wordt de opdracht verstrekt.

Bijlage 1 ARVODI 2018

Zie separaat bijgevoegd document.

Bijlage 2 Prijzen

Bij inschrijving kunt u onderstaande tabel als format gebruiken:

Uitgebreide raming met onderbouwing van uren/ uurtarieven/ per fase/ per activiteit	prijs (excl. btw)	prijs (incl. btw)
Totaal prijs voor gehele opdracht exclusief btw		
Totaal prijs voor gehele opdracht inclusief btw		

Bijlage 3 Klachtenprocedure

Klacht

Een klacht is een schriftelijke melding aan een aanbestedende dienst afkomstig van een onderneming die een belanghebbende is bij de aanbesteding¹⁷, waarin de ondernemer gemotiveerd aangeeft op welke punten hij het niet eens is met de aanbesteding of een onderdeel daarvan.

De inhoud van de klacht moet minimaal bevatten:

- De dagtekening.
- De naam en het adres van de ondernemer.
- De naam en adresgegevens (waaronder e-mail) van contactpersoon bij klager.
- De naam en adresgegevens (waaronder e-mail) van contactpersoon bij aanbestedende dienst voor de aanbesteding waarop de klacht betrekking heeft.
- De aanduiding van de aanbesteding.
- De inhoud van de klacht waarbij de klacht duidelijk als zodanig wordt benoemd.
- Hoe volgens de ondernemer de klacht verholpen zou kunnen worden.

Niet elke vraag van een ondernemer in een aanbestedingsprocedure hoeft een klacht op te leveren en niet elke klacht hoeft tot het doorlopen van de klachtenprocedure te leiden. Vragen en verzoeken die gericht zijn op verduidelijking van aspecten van de aanbestedingsprocedure moet de ondernemer tijdig bij de aanbestedende dienst inbrengen, conform het gestelde in het aanbestedingsdocument. Dit geldt ook voor een verzoek tot het doorvoeren van een niet-wezenlijke wijziging in de aanbestedingsdocumenten. Slechts wanneer de ondernemer het oneens blijft met de reactie (in de nota van inlichtingen) van de aanbestedende dienst, of een reactie uitblijft, kan hij bij de aanbestedende dienst een klacht indienen. Ook kan een ondernemer gelijk een klacht indienen.

Klachten hebben betrekking op één of meer aspecten van een aanbesteding die binnen de werking van de Aanbestedingswet 2012 vallen. Klachten kunnen niet gaan over het aanbestedingsbeleid in het algemeen van de aanbestedende dienst.

Wie kan een klacht indienen?

Een klacht kan worden ingediend door partijen die belang hebben bij de verwerving van een specifieke aanbesteding. Daaronder vallen:

- geïnteresseerde ondernemers;
- (potentiële) inschrijvers en gegadigden;
- onderaannemers¹⁸ van (potentiële) inschrijvers en gegadigden;
- brancheorganisaties en branchegerelateerde adviescentra van ondernemers.

¹⁷ Onder aanbesteding wordt ook offertetraject verstaan.

¹⁸ Onderaannemers kunnen een klacht indienen voor zover ze niet klagen over de relatie hoofdaannemer – onderaannemer.

Er mag niet anoniem worden geklaagd. Wel kan een brancheorganisatie op eigen titel bezwaren met betrekking tot een specifieke aanbesteding, die bij een of meer ondernemers van de branche leven, als klacht indienen.

Tot wanneer kan een klacht worden ingediend?

De ondernemer doet er verstandig aan zijn klacht in een zo vroeg mogelijk stadium in te dienen. Als de klacht erg laat of te laat wordt ingediend, kan dit ertoe leiden dat de aanbestedende dienst de klacht sowieso niet meer in de lopende procedure kan verhelpen.

Het indienen van een klacht zet een aanbestedingsprocedure niet stil. De aanbestedende dienst is vrij om al dan niet te besluiten tot opschorting van de procedure.

Waar moet een klacht worden ingediend?

Een klacht dient schriftelijk te worden gericht aan het:

KlachtenmeldpuntAanbesteden@minez.nl.

De behandeling van de klacht geschiedt door één of meer personen die niet direct betrokken zijn geweest bij de aanbesteding waar de klacht betrekking op heeft.

De klachtenafhandeling

- a. Na ontvangst van de klacht conform de hierboven beschreven wijze, bevestigt het klachtenmeldpunt per omgaande de ontvangst van de klacht.
- b. Vervolgens onderzoekt het klachtenmeldpunt, eventueel aan de hand van de door de ondernemer en de aanbestedende dienst aanvullend verstrekte gegevens, of de klacht gegrond is. Het klachtenmeldpunt begint zo spoedig mogelijk met dit onderzoek, zet dit voortvarend voort en houdt daarbij rekening met de planning van de aanbestedingsprocedure. In het geval dat de klager voordat het klachtenmeldpunt de gelegenheid heeft gehad over de ingediende klacht te beslissen, de klacht voorlegt aan de daartoe aangewezen rechter verklaart het klachtenmeldpunt de klager (alsnog) niet-ontvankelijk.
- c. Het klachtenmeldpunt brengt advies uit aan de aanbestedende dienst. In het advies wordt gemotiveerd aangegeven of het klachtenmeldpunt de klacht gegrond, gedeeltelijk gegrond of ongegrond acht. Het is vervolgens aan de aanbestedende dienst om - met inachtneming van het advies van het klachtenmeldpunt - over de klacht te beslissen.
- d. Wanneer de aanbestedende dienst na het onderzoek door het klachtenmeldpunt tot de conclusie komt dat de klacht (deels) terecht is en de aanbestedende dienst corrigerende en/of preventieve maatregelen treft, deelt de aanbestedende dienst dit zo spoedig mogelijk schriftelijk mee aan de ondernemer. Ook de andere (potentiële) inschrijvers/gegadigden worden op de hoogte gesteld. Afhankelijk van de fase in de aanbestedingsprocedure kan het voorkomen dat de maatregelen door de contactpersoon van de aanbesteding bij de aanbestedende dienst aan de betrokkenen in de aanbesteding worden gecommuniceerd op hetzelfde moment als de indiener van de klacht het bericht krijgt. Dit om bevoordeling van partijen te voorkomen.
- e. Wanneer de aanbestedende dienst na het onderzoek tot de conclusie komt dat de klacht niet terecht is, dan wijst hij de klacht gemotiveerd af en bericht hij de ondernemer.

- f. Als de aanbestedende dienst aan de ondernemer heeft laten weten hoe hij de klacht adresseert, of als de aanbestedende dienst nalaat om binnen een redelijke termijn op de klacht te reageren, kan de klager de klacht aan de Commissie van Aanbestedingsexperts of de daartoe bevoegde voorzieningenrechter voorleggen.

10.2.e

Van: IUCEZteam5
Verzonden: maandag 28 september 2020 07:42
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Offerteverzoek "Scenariostudie vleeskalveren 202008037"
Bijlagen: Scenario Vleeskalveren.pdf; Bijlage 1. CV - Scenario Vleeskalveren.pdf; Bijlage 2 Referenties - Scenario Vleeskalveren.pdf

ka

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Inkoper

Van: 10.2.e

Verzonden: zondag 27 september 2020 16:49

Aan: IUCEZteam5

CC: Offerte ; 10.2.e

Onderwerp: Re: Offerteverzoek "Scenariostudie vleeskalveren 202008037"

Geachte 10.2.e, beste 10.2.e

Nogmaals dank voor uw uitnodiging om een offerte uit te brengen voor de scenariostudie Vleeskalveren. De vraag die u voorlegt, is een uitdagende waarbij wij hebben gemeend dat we die het beste kunnen oppakken in samenwerking met Rebel en Schuttelaar & Partners. Zo komt de sectorervaring van Schuttelaar, de kennis van scenariostudies van Rebel en ons procesmanagement en onze voorliefde voor 'uitdagende' dossiers, mooi bij elkaar. Op deze manier hebben we de gevraagde kennis en vaardigheden bijeen gebracht om in korte tijd gestructureerd en doelgericht een betekenisvolle en onafhankelijke scenariostudie uit te voeren. Bovenal hebben we veel zin om met deze opdracht aan de slag te gaan!

Als bijlage bij deze mail:

- Offerte
- Bijlage 1. CV's
- Bijlage 2. Referenties

Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging.

Met hartelijke groet, namens het team

10.2.e

Geassocieerd adviseur

Lysias Advies

Soesterweg 310d
 3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e@lysiasadvies.nl

I: www.lysiasadvies.nl

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 15 sep. 2020, om 15:00 heeft 10.2.e @lysiasadvies.nl> het volgende geschreven:

Hartelijk dank voor uw bericht. Helder. We gaan ermee aan de slag!

Met vriendelijke groet,

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
I: www.lysiasadvies.nl

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 15 sep. 2020, om 14:34 heeft IUCEZteam5 10.2.e @rvo.nl> het volgende geschreven:

Goedemiddag,

Bedankt voor uw bevestiging.

Er zijn geen vragen gesteld m.b.t. dit offertetraject.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
Inkoper

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Verzonden: dinsdag 15 september 2020 12:04

Aan: IUCEZteam5 10.2.e @rvo.nl>

CC: Offerte <offerte@lysiasadvies.nl>; 10.2.e

10.2.e @lysiasadvies.nl>

Onderwerp: RE: Offerteverzoek "Scenariostudie vleeskalveren 202008037"

Geachte 10.2.e , beste 10.2.e

Meest waarschijnlijk heeft u al een ontvangstbevestiging ontvangen, maar anders bij dezen. Lysias gaat graag een offerte uitbrengen. Wij trekken hierbij samen op met twee gespecialiseerde bureaus.

Graag ontvang ik de nota van inlichtingen op dit mailadres of offerte@lysiasadvies.nl

Met hartelijke groet,

10.2.e

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij nodigt het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Natuur, u uit een offerte in te dienen voor de Scenariostudie vleeskalveren 202008037".

U vindt de benodigde documenten in de bijlage.

Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging van u.

10.2.e

Inkoopadviseur

.....
Inkoop Uitvoering Centrum EZK

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag

Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag

.....
E 10.2.e @rvo.nl

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ([RVO.nl](https://www.rvo.nl)) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Geassocieerd adviseur

Lysias Advies

Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e@lysiasadvies.nl

I: www.lysiasadvies.nl

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

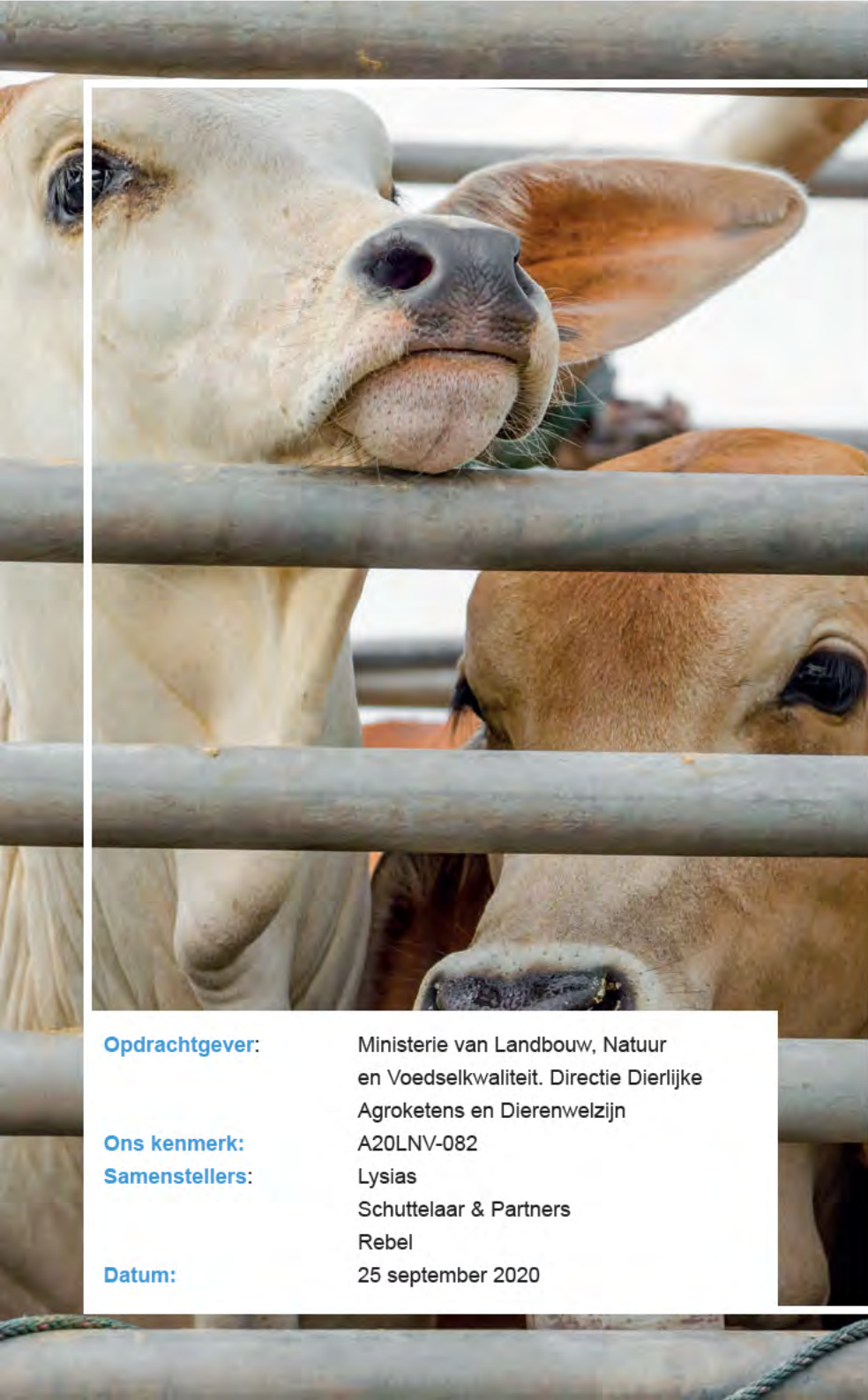
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

SCENARIOSTUDIE VLEESKALVEREN

Offerte Lysias, Schuttelaar & Partners en Rebel

A vertical strip on the left side of the page features a close-up photograph of several cows' heads. They are positioned behind horizontal metal bars, likely part of a fence or stall. The cows have light brown and white fur. The image is cropped vertically, showing only the heads and parts of their bodies.

Inhoud

1.	Plan van Aanpak en planning	3
1.1.	Visie op de probleemstelling	3
1.2.	Onze aanpak	7
1.3.	Plan van Aanpak in schema	11
2.	Afstemming, communicatie en risico's	12
2.1.	Afstemming en communicatie	12
2.2.	Risicobeheersing	14
3	Kennis en ervaring team	15
3.1.	Samenwerking Lysias Advies, Rebel en Schuttelaar & Partners	15
3.2.	Ons team, kennis en ervaring	19
3.3.	Rolverdeling, inzet en investering	22
3.4.	Tot slot	22

Opdrachtgever: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ons kenmerk: A20LNV-082

Samenstellers: Lysias
Schuttelaar & Partners
Rebel

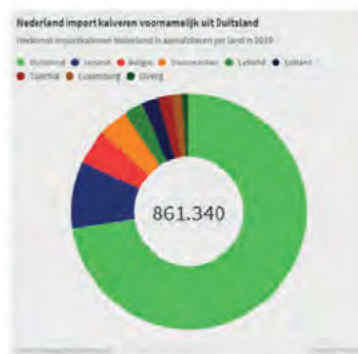
Datum: 25 september 2020

1 PLAN VAN AANPAK EN PLANNING

1.1. Visie op de probleemstelling

KALVERHOUDERIJ

De Nederlandse melkveehouderij produceerde in 2019 700.000 kalveren. Daar bovenop importeerde de kalverhouderij in datzelfde jaar ongeveer 850.000 kalveren. Na opfok wordt zo'n 95% van het kalfsvlees geëxporteerd. Geïmporteerde kalveren komen voornamelijk uit Duitsland, maar ook van verder weg gelegen landen zoals de Baltische staten. In Nederland zijn er circa 1.700 kalverbedrijven met plusminus 1.900 houderij locaties, verdeeld door het hele land, maar met een clustering in de provincies Noord-Brabant en Gelderland. Er werken ongeveer 10.000 personen in de kalversector en de omvang van de sector (kalfsvlees productie) is minstens € 2,1 miljard.

Momenteel is in de samenleving veel discussie over een aantal issues die spelen in de kalverhouderij. Grootschalige import- en export zou tegen de kringloopgedachte ingaan die maatschappelijk steeds meer leidend wordt, en waarop ook het Rijk inzet. Ook is er kritiek op lange-afstandstransport van dieren en de mogelijke insleep van dierziekten. Gezondheidsproblemen bij jonge kalveren (o.a. gebruik antibiotica), houderijomstandigheden en het beperkte ijzerrantsoen zijn ook onderwerp van discussie. Daarnaast liggen de fosfaatproductie en stikstofemissies binnen de sector onder het vergrootglas. Tot slot levert de maatschappelijke trend naar minder vleesconsumptie voor de kalversector een (toekomstige?) uitdaging op.

De kalversector kent veel stakeholders, waaronder Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK), met een bestuurlijke vertegenwoordiging in LTO Nederland, Nevedi, en COV. Andere stakeholders zijn Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector (SKV), de vakgroep kalverhouderij van LTO Nederland, Duurzame Zuivelketen (DZK), Zuivel NL en de Rabobank. Daarnaast zijn er de verwerkers van kalvermest zoals Stichting Mestverwerking en grote en kleinere integraties zoals Van Driegroep, Denkvit, Pall-Group, Veal Fine en Fuite Veal.

Ngo's zoals De Dierenbescherming, Dier&Recht en Compassion in World Farming, en andere (politieke) partijen sturen sterk aan op verandering binnen de kalversector. De minister heeft de sector gevraagd een visie te ontwikkelen met daarin kwaliteitsdoelen, aandacht voor maatschappelijke issues en aansluiting bij de visie: "Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden". In Augustus 2019 heeft SBK het "Sectorplan Versnelling Verduurzaming Kalverhouderij" gepubliceerd. Hierin wordt ingezet op emissiearme stalsystemen, kalvergezondheid en zorgvuldige aanvoer van kalveren. Volgens het plan kan in 2028 2/3 van de stallen emissiearm zijn, mits daarvoor een toegesneden investeringsregeling wordt opgezet met 40% dekking door het Rijk. Nieuwe stalsystemen krijgen in dat plan comfort-ligplaatsen (kunststof) van 2m². Gezondheid van kalveren wordt in het plan bevorderd door een adviespilot voor veelgebruikers van antibiotica, met een reductiedoelstelling voor het aantal bedrijven met een rode score

van 50% 2024 t.o.v. 2017. Ook worden de Gezondheidsscore Kalf, een betere koppeling van kwaliteitsregelingen en een protocol voor schonere stallen en compartimenten geïmplementeerd. Voor aanvoer van kalveren geldt klimaat gereguleerd comfort vervoer boven de 8 uur (60% in 2023; 100% in 2026). Doel is de import van kalveren met een transport >19 uur tot 2030 met 20% te reduceren t.o.v. 2019.

De sector komt met dit plan deels tegemoet aan de vraag vanuit ngo's. Zij pleiten ook voor comfortabelere ligplaatsen, reductie van antibiotica gebruik en het beperken van de invoer. Ook op het punt van verduurzaming van stalsystemen liggen de sector en ngo's op dezelfde lijn. Ngo's hebben echter wel aanvullende en verdergaande eisen dan beschreven in het sectorplan, waaronder een maximale transportduur van 8 uur, meer ijzer en ruwvoer, langer verblijf van het kalf bij de koe, en mestafzet binnen een beperkt gebied. Ook wordt opgeroepen koeien op te fokken tot slacht op een melkveebedrijf, of vanaf 3 maanden op opfokbedrijven. Daarnaast willen ngo's dat kalveren weidegang krijgen, en dat gewerkt wordt met dubbeldoelrassen. De kalversector en ngo's zijn momenteel niet in staat om hun duurzaamheidsambities en meningsverschillen hierover te overbruggen. De minister heeft aangegeven kritisch te zijn op het sectorplan, waaronder de ambities op transportbewegingen en een aantal van de randvoorwaarden daarin (bijvoorbeeld

SCENARIOSTUDIE

In uw offerte uitvraag vraagt u om "het opleveren van een gedragen verduurzamingsplan voor de kalversector door middel van het uitvoeren van een scenariostudie". Een scenariostudie bestaat meestal uit een analyse van toekomstige (exogene) trends en ontwikkelingen, met als doel om hier beleidsmatig op te kunnen anticiperen. Onze

s

gaat. Namelijk: een studie naar verschillende beleidsvarianten op het gebied van verduurzaming, die niet exogeen bepaald worden maar waar de beleidsmaker invloed op heeft. In het vervolg spreken we daarom ook over 'beleidsvarianten', naast het eveneens gehanteerde begrip scenariostudie.

In uw offerteaanvraag is ook een afbakening van de opdracht aangegeven. We begrijpen en respecteren de afbakening, dit is ook nodig voor goede (vergelijkbare) beleidsvarianten. Evengoed kunnen we ons voorstellen dat een variant van importbeperking of bedrijfsverplaatsing naar het buitenland interessante richtingen zijn, maar 'schuren' met de afbakening dat 'de studie zich beperkt tot Nederland'. Graag bevestigen we daarom de afbakening tijdens een eerste gesprek met de begeleidingscommissie, bij voorkeur nadat een aantal stakeholders hierop al heeft

BETREKKEN STAKEHOLDERS

Een fundamentele keuze in de aanpak is hoe te komen tot 3 à 4 kansrijke scenario's, zoals in de offerte-uitvraag verzocht. In het totstandkomingsproces voor deze offerte hebben we hier als team al uitgebreid over gesproken. Op hoofdlijnen zien we de volgende mogelijkheden:

1. Verkenning van alle mogelijke beleidsvarianten bij ngo's, de sector en evt. andere partijen, en vervolgens zelf een schifting maken, op basis van onze expertise, naar de 3 à 4 meest kansrijke.
2. Zelf de 3 à 4 meest kansrijke beleidsvarianten vormgeven, op basis van de input van NGO's, de sector en evt. andere partijen.
3. Een combinatie: zelf de regie nemen op de beleidsvarianten en de voldoende uitgewerkte varianten van de ngo's en de sector meenemen.

In het eerste model laten we stakeholders zelf 'ontwerpen'. Dit heeft als voordeel dat we hen direct betrekken, wat goed kan zijn voor het draagvlak. In het tweede model bepalen we als opdrachtnemers zelf hoe de varianten eruit moeten zien. In het derde model combineren we mogelijkheid 1 en 2. Hier geven we de voorkeur aan, om een aantal redenen:

- We vermoeden dat stakeholders geen 'panklare' beleidsvarianten hebben geformuleerd, maar dat hun visie bestaat uit enkele concrete voorstellen. Een combinatie van voorstellen kan een beleidsvariant vormen, maar op zichzelf staande voorstellen niet.
- Als we stakeholders te nauw betrekken in de vormgeving van beleidsvarianten, kan dat bezwaar opleveren bij ngo's, als overduidelijk is dat een bepaalde variant 'uit de koker van de sector' komt, en vice versa.
- Evengoed is het waardevol om voldragen varianten te ontwikkelen vanuit de stakeholders, ook al zijn deze herleidbaar. We kunnen stakeholders helpen met een formuleren van 'hun' eigen variant. Deels betreft het een semantische discussie, want bij bepaalde varianten is het eenvoudig een voorstelling te maken hoe een bepaalde stakeholder ernaar kijkt. Door voldragen varianten mee te nemen voorkomen we dat achteraf niet het verwijt volgt van stakeholders dat 'hun' variant niet is meegenomen.
- Onze ervaring in andere onderzoeken is dat stakeholders ideeën eerder objectief op hun merites beoordelen als deze uit de pen vloeien van een onafhankelijke en belangeloze buitenstaander (zoals wij). Dit geldt des te meer in een context waarin de discussie over verduurzaming zo gepolariseerd is. De regie houden we dus bij onszelf.
- Uiteindelijk zit onze meerwaarde vooral in het structureren, ontwerpen en geven van een eerste beoordeling van beleidsvarianten, en dat de kracht van stakeholders vooral zit in meer scherpte aanbrengen in de beoordeling. Zij hebben immers de meeste sector kennis en kunnen aanvullende argumenten naar voren brengen.

1.2. Onze aanpak

We voorzien 13 stappen in onze aanpak.

In 1.3. zijn deze schematisch weergegeven.

A. KENNISMAKING EN VOORBEREIDING

1. Start met opdrachtgever
2. Voorbereiding

B. INTERVIEWS EN INFORMATIE OPHALEN

3. Verkennende gesprekken
4. Analyse bestaande ideeën
5. Bespreking BC

C. UITWERKING SCENARIO'S

6. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7. Multi-criteria analyse
8. Bespreking BC

D. TOETSING EN DOORREKENING

9. Red Teamsessies
10. Doorrekening

E. RAPPORTAGE

11. Concept-rapportage
12. Bespreking BC
13. Eindrapportage

We denken dat de meeste stappen voor zich spreken, maar lichten graag nog vier stappen toe. In die toelichting staan we ook stil bij de rol van de begeleidingscommissie.

STAP 7. MULTI-CRITERIA ANALYSE

Om alle varianten te kunnen beoordelen op voor- en nadelen, werken wij met een multicriteria-analyse (MCA). Een MCA is een gestructureerde evaluatiemethode om tussen alternatieven een afweging te kunnen maken, op basis van meer dan één beoordelingscriterium. Met een MCA kunnen bijvoorbeeld scores op economische, ecologische en sociale criteria onderling vergeleken worden. Het doel van de MCA is het ordenen van gegevens, transparant maken van de voor- en nadelen van keuzes voor een alternatief, en ondersteunen van besluitvorming. Met een MCA maken wij de afweging tussen varianten objectiveerbaar en navolgbaar.

Ook geeft de opzet van de MCA een kader om de varianten gestructureerd te beschrijven. Om varianten te kunnen beoordelen, moeten de inhoudelijke elementen die nodig zijn om de beoordeling te maken immers voldoende helder op papier staan. Bijkomend voordeel van zo'n gestructureerde opzet is dat de varianten op eenzelfde en onderling vergelijkbare manier worden uitgewerkt.

Voor de MCA maken we gebruik van de beoordelingscriteria die u noemt in de uitvraag: diergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid, milieu (incl. sluiten van de mest-veevoer

verstaan we de gevolgen voor het verdienmodel van kalverhouders (en andere partijen in de sector) – nemen we als criterium in mee. In overleg met de begeleidingscommissie kunnen we desgewenst nog aanvullende criteria meenemen, zoals aansluiting bij bestaand beleid (bijvoorbeeld kringlooplandbouw), meer 'radicale' varianten zoals inkrimping van de veestapel en internationale effecten (waterbedeffecten).

Nadat we de criteria samen met u en stakeholders hebben vastgesteld, komen we voor elke variant tot een beoordeling van voor- en nadelen, ten opzichte van het huidige systeem. We stellen voor om in onze beoordeling geen onderlinge weging van de criteria door te voeren. De weging volgt immers uit de voorkeuren van de opdrachtgever, stakeholders en/of de politiek.

STAP 9. RED TEAMS

Het proces ter toetsing van de beoordeling van varianten willen we samen met stakeholders vormgeven. We willen de stakeholders op een gerichte, geconcentreerde wijze betrekken in dit proces. We gaan ze niet overladen met data of veel papier, maar geven ze handzame informatie per variant. Door de optimale voorbereiding en begeleiding bieden we de stakeholders overzicht, structuur en transparantie. We werken met een transparant proces, zodat het ontwerp van varianten en de beoordeling navolgbaar zijn.

Concreet stellen we voor de "Red Team" aanpak te volgen. Het Red Team principe kent zijn oorsprong in het Amerikaanse leger, maar wordt inmiddels breder ingezet. Kortgezegd betekent het: een groep onafhankelijke experts en/of stakeholders wordt ingezet om

waarom het plan niet zou werken. In de IT-wereld wordt dit principe toegepast door "ethical hackers". Dat zijn IT-experts die proberen een computersysteem te hacken, maar wel vanuit goede bedoelingen, namelijk om zwakke punten bloot te leggen en de systeemeigenaar hiermee de verbeterpunten te laten zien.

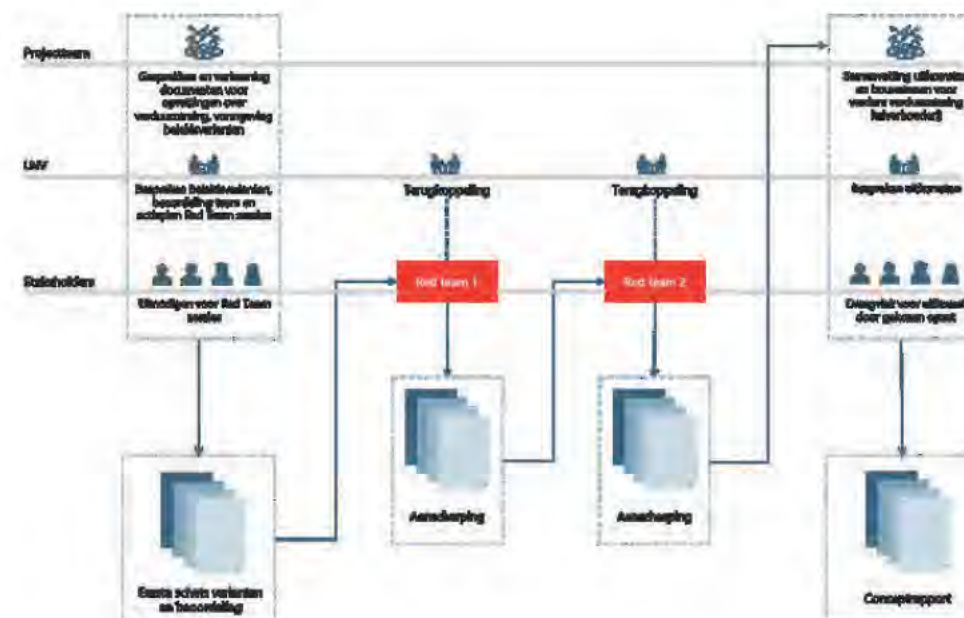
Wij kiezen voor stakeholders als Red Teams. We organiseren hiervoor twee bijeenkomsten waarin we steeds ongeveer 15 vertegenwoordigers van stakeholders vragen te reageren op onze conceptbeoordelingen die we bij elke variant opstellen, inclusief de argumenten die we hiervoor hebben gebruikt. Daarmee wordt in de discussie duidelijk of we argumenten gemist hebben, of we verkeerde inschattingen hebben gemaakt en of er nuanceringspunten nodig zijn.

Door de Red Teams genoemde argumenten houden we bij en we scherpen onze beoordeling aan ("comply or explain"). In de volgende sessie gebruiken we steeds de aangescherpte beoordeling. De Red Teams begeleiden we steeds met twee adviseurs en een adviseur legt alle uitkomsten vast.

- **Resultaatgerichte dialoog.** De bijeenkomsten die we organiseren zijn gericht op een

- □

De lijst van deelnemers aan de Red Team bijeenkomsten stellen we in de beginfase van het onderzoek samen met u als opdrachtgever vast. Het zal in ieder geval gaan om een vertegenwoordiging vanuit de volgende partijen: SBK, LTO, COV, SKV, Van Driegrup, Denkavit, Pall-Group, Mestverwerkers, DZK, ZuivelNL, Rabobank, Deltaplan Veehouderij, Wageningen Livestock Research, Dierenbescherming, Dier&Recht, Campassion in World Farming en experts op persoonlijke titel. Daarbij zijn DZK en ZuivelNL gelieerd en mestverwerkers zoals SMG en Ecoson a-politiek dus mogelijk is een enkele vertegenwoordiger vanuit zuivel en vanuit de mestverwerkers voldoende. We hebben niet de illusie dat we met alle stakeholders consensus zullen bereiken over één variant, dat is ook niet het doel van deze aanpak. De Red Team sessies spelen een centrale rol in het komen van een eerste uitwerking en beoordeling van varianten tot een verscherping. En uiteindelijk enkele bouwstenen voor verduurzaming van de kalverhouderij.

[illegible]

verschillende beleidsvarianten. Onze interpretatie hierbij is dat de focus ligt op de bedrijfseconomische gevolgen van verduurzaming voor kalverhouders én andere partijen in de keten (o.a. melkveehouders en slachterijen). Onze aanpak bestaat eruit dat we een overzichtelijk rekenmodel in Excel opstellen, waarin we doorrekeningen maken op basis van enerzijds input uit de interviews (bijvoorbeeld: kalveren blijven minimaal x-maanden langer op melkveebedrijven) en beschikbare kengetallen (bijvoorbeeld over de gemiddelde kosten van het houden van kalveren, zowel qua benodigde investeringen in de stal als veevoer e.d.). Bronnen die we hiervoor kunnen gebruiken zijn bijvoorbeeld KWIN-veehouderij, eventueel aangevuld met cijfers die we verkrijgen via ketenpartijen als de VanDrie groep en Denkvat.

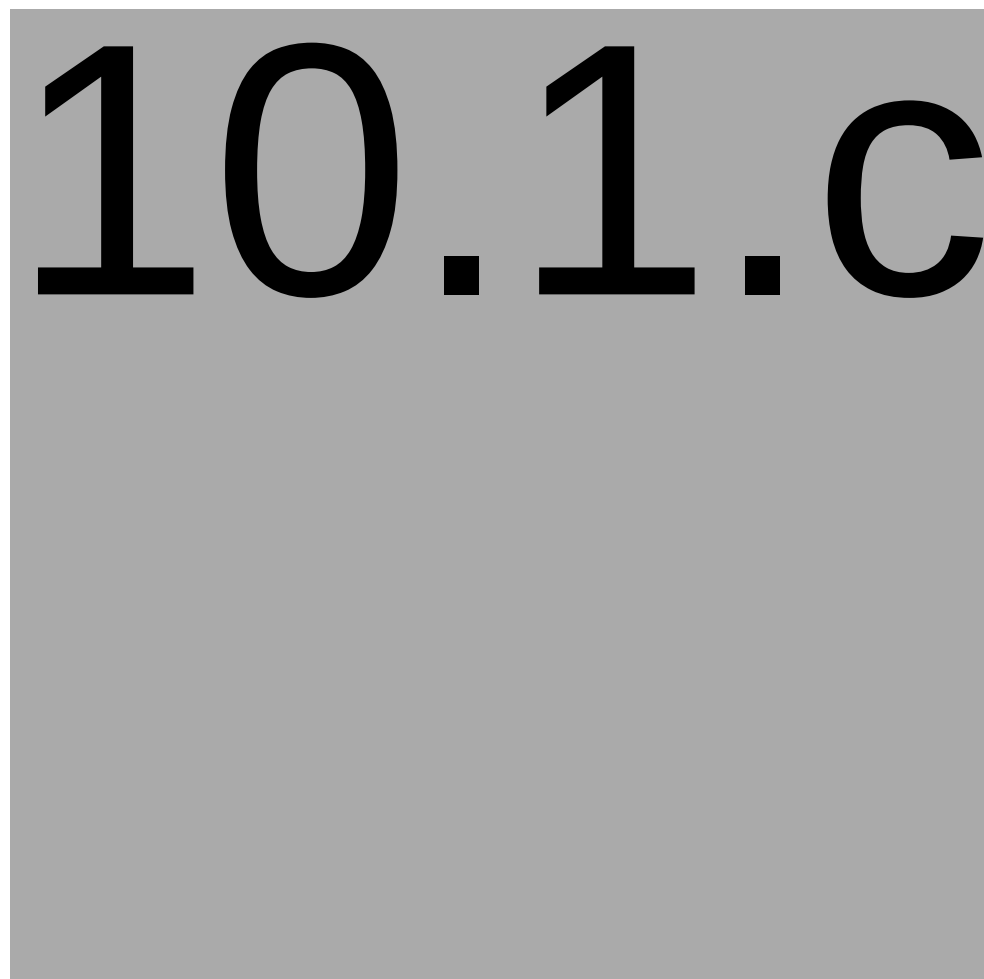
Waar kengetallen blijken te ontbreken, doen we aanvullende literatuurstudie en/of navraag bij stakeholders. Bij dat laatste houden we goed in de gaten wat de belangen zijn en of de cijfers objectief onderbouwd zijn.

Naast de bedrijfseconomische impact van de beleidsvarianten berekenen we ook het effect van de eventuele vermeden schade van emissies. Waar dat met voldoende zekerheid te onderbouwen is, kunnen we hier economische kengetallen voor gebruiken. De effecten van de scenario's op dierenwelzijn, diergezondheid en biodiversiteit zullen we ook beknopt kwalitatief omschrijven. Verbeterd dierenwelzijn en diergezondheid zal overigens ook effecten hebben op de bedrijfseconomische prestaties door verbeterde groei en minder dierenartskosten. De concept uitkomsten van de analyses bespreken we graag ook in de verschillende Red Team sessies, zodat partijen onderbouwd met eventuele aanvullingen kunnen komen.

STAP 13 – EINDRAPPORT

We werken aan een eindrapport met draagvlak, dat wil zeggen dat de stakeholders op basis van het rapport en de beleidsvarianten het gesprek met elkaar en het ministerie kunnen aangaan. We streven niet naar consensus over een bepaalde variant, maar wel naar draagvlak voor de scope, de methodiek en de daarin gebruikte inputs. In onze werkwijze gaan we uit van maximaal twee rondes van feedback op het concept-rapport richting het eindrapport.

We werken de beleidsalternatieven uit naar visualisaties. Hiernaast een aantal voorbeelden van 10.1.c en 10.1.c en 10.1.c. We begroten € 10.1.c,- (excl. BTW). Een keuze voor een vormgever wordt in overleg gemaakt.

1.3. Plan van aanpak in schema

Hieronder is onze aanpak samengevat.

A. Kennismaking en voorbereiding <i>1e helft oktober</i>	B. Interviews en informatie ophalen <i>Half oktober – Eind oktober</i>	C. Uitwerking <i>Eind oktober</i>	D. Toetsing en doorrekening <i>November</i>	E. Rapportage <i>December</i>
1. Start met opdrachtgever: - Vaststellen plan van aanpak en wederzijdse verwachtingen - Bespreken en vastleggen planning - Bespreken en uitnodigingen stakeholders voor de interviews en de groepsgesprekken - Communicatie over het onderzoek - Ontsluiten informatie	3. Verkennende gesprekken: - Met stakeholders - We gaan uit van circa 10 gesprekken, waar mogelijk kunnen we gesprekken combineren - Positie bespreken (hoe zitten ze in de wedstrijd) - Methodiek voorleggen en feedback ophalen - Plannen en opvattingen (sector / NGO's/ LNC ea) ophalen - Concrete voorstellen verduurzaming / toekomstvisie ophalen	6. Ontwerpsessies met het projectteam	9. Red Teamsessies: - Toetsing van de beoordeling met stakeholders - Handzame informatie per variant - Blootleggen zwakke punten - We voorzien in 2 bijeenkomsten met circa 10-15 stakeholders	11. Concept-rapportage, bestaand uit: - Resultaten voorstudie - Uitgewerkte beleidsvarianten
2. Voorbereiding: - Inplannen interviews - Inplannen bijeenkomsten BC - Uitnodigen experts voor fase D. - Opstellen gespreksleidraad - Inventarisatie beschikbare literatuur/plannen	4. Analyse bestaande ideeën: Plannen en opvattingen (sector / NGO's/ LNC ea) 'ontleden'	7. Multi-criteria analyse - Initiële kwalitatieve beoordeling varianten - Kwantitatief waar het kan - Actieplan Red Team sessies	10. Doorrekening: consequenties kalverhouders - sector	12. Bespreking BC: Bespreking concept-rapportage
	5. Bespreking BC: - Korte terugkoppeling rode draden gesprekken - Evt. aanpassingen in methodiek en afbakening bespreken	8. Bespreking BC: - Bespreken en aanpassen multi-criteria analyse - Vaststellen actieplan Red Team sessie		13. Eindrapportage: - Verwerken opmerkingen - Opleveren eindrapport incl. visualisaties
Resultaat: klaar voor de start.	Resultaat: Invalshoeken in beeld Vastgestelde input en aanpak	Resultaat: Beleidsvarianten (met criteria) ter bespreking in Red Teams	Resultaat: gedragen doorgerekende beleidsvarianten	Resultaat: eindrapport met draagvlak
Inzet opdrachtgever: - Ontsluiten informatie - Communicatie onderzoek	Inzet opdrachtgever: Deelname BC	Inzet opdrachtgever: Deelname BC	Inzet opdrachtgever: Deelname redteamsessie [in overleg]	Inzet opdrachtgever: Deelname BC

2

AFSTEMMING, COMMUNICATIE EN RISICO'S

2.1. Afstemming en communicatie

BALANS TUSSEN DISTANTIE EN BETROKKENHEID

Onderkend moet worden het onderzoek spannend kan zijn voor veel betrokkenen. Het gaat immers over scenario's die forse consequenties kunnen hebben. Bovendien gaat het ook over het gezag van LNV. Uit onze ervaring met dit type onderzoeken hebben wij een aantal lessen getrokken, die van toepassing zijn op dit onderzoek:

- Zorg dat de scenariostudie wordt gezien als een aanbod gericht op het verkennen van oplossingsrichtingen en leren door betrokkenen. Belanghebbenden hebben deels gelijklopende maar deels ook onderscheiden opvattingen en belangen. Dat vraagt vanaf de start duidelijkheid over de opzet van het onderzoek en over de wijze waarop beraadslagingen en besluitvorming over het onderzoek plaatsvinden. En het vraagt dat de belanghebbenden een goede rol kunnen spelen in de uitvoering van het onderzoek

Daarvoor hebben wij in deze offerte voorstellen gedaan. Van ons mag u verwachten dat we een scherp oog hebben voor de verschillende belangen van de betrokken partijen en dat we de beleidsvarianten steeds goed onderbouwen en beargumenteren, zodat er inhoudelijk niets op af valt te dingen.

- Het optreden van de onderzoekers tijdens het onderzoek is belangrijk voor de acceptatie van de uitkomsten. De praktische werkwijze, stijl en zorgvuldigheid van de onderzoekers tijdens het onderzoek zijn mede bepalend voor de beeldvorming over het onderzoek.

AFSTEMMING OPDRACHTGEVER EN BEGELEIDINGSKOMMISSIE

Een goed gestructureerde en soepele samenwerking tussen de opdrachtgever en ons als opdrachtnemer is medebepalend voor de kwaliteit van het resultaat.

Het gaat om een onderzoek met één opdrachtgever, waarbij een groot aantal belanghebbenden het onderzoek zeer kritisch zal volgen. Dat betekent dat een (extra) zorgvuldige procesgang en kennis van zaken in het onderzoek noodzakelijk zijn. Dat maakt het ook nodig om duidelijke afspraken te maken over de rolverdeling tussen de opdrachtgever en ons bureau, waarbij onafhankelijkheid een belangrijk uitgangspunt is. Het goed uitvoeren van de studie en komen tot een juiste interpretatie van bevindingen, vraagt ook samenwerking en overleg met de opdrachtgever.

Wij hechten ook veel waarde aan een goede met de begeleidingscommissie. In de begeleidingscommissie zijn de belanghebbenden niet vertegenwoordigd, zodat daar het gesprek over methodologie en inhoudelijke bevindingen goed gevoerd kan worden. Wij stellen voor dat

de begeleidingscommissie drie keer bij elkaar komt, conform de planning van het onderzoek. Wij leveren steeds onze tussenproducten aan, zodat de begeleidingscommissie de ontwikkeling van het onderzoek kan volgen.

Voor het samenstellen van de lijst en het benaderen van experts voor de Red Team sessies rekenen we op het samenspel tussen de begeleidingscommissie en onszelf. We beschikken over een uitstekend netwerk en kunnen veel suggesties doen voor experts en de meeste experts zelfstandig benaderen. We stemmen deze lijst altijd vooraf af met de begeleidingscommissie. Waar wenselijk zullen we een beroep doen op leden van de begeleidingscommissie voor het benaderen van experts.

Er is, met een looptijd van drie maanden, weinig tijd beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek en het opstellen van scenario's. Om de tijd optimaal te benutten, zijn wij afhankelijk van tijdige beschikbaarheid van de begeleidingscommissie, partijen die informatie moeten aanleveren en deelnemen aan bijeenkomsten en interviewpartners.

Het werkt goed als het ministerie van LNV een ambtelijk opdrachtgever aanwijst die voor ons als 'dagelijks' aanspreekpunt kan fungeren en met wie wij kunnen afstemmen over alle praktische zaken rond het onderzoek. Wij verwachten van de opdrachtgever een actieve rol bij de communicatie over de verstrekte opdracht aan relevante belanghebbenden, het wijzen op relevante informatie en het interveniëren bij onvoorziene knelpunten. We hechten aan een goed samenspel met de opdrachtgever. We starten ons onderzoek daarom zo snel mogelijk na opdrachtverlening met een kennismakingsgesprek. Daarin maken we ook afspraken over de manier waarop we contact onderhouden. Wij hebben goede ervaringen met een wekelijks of tweewekelijks telefonisch contact of een videocall om de voortgang door te nemen.

3

KENNIS EN ERVARING TEAM

3.1. Samenwerking Lysias Advies, Rebel en Schuttelaar & Partners

In paragraaf 1.1. gingen we al kort in op de beoogde samenwerking tussen Rebel, Schuttelaar & Partners en Lysias Advies. Hieronder een korte introductie van de bureaus:

LYSIAS ADVIES

Lysias werkt met ruim 40 adviseurs in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Onze opdrachtgevers zijn gemeenten, provincies, ministeries, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen. Lysias heeft veel ervaring met onderzoek en evaluaties en heeft een reputatie hoog te houden als het gaat om onderzoeken in een spannende politiek-bestuurlijke omgeving. De belangen zijn vaak groot, en lopen uiteen. Onze ervaring is dat externe evaluaties en onderzoeken vaak spannend zijn voor opdrachtgevers. Hoe voorkom je dat de uitkomst wordt ervaren als een hard of ongenueanceerd oordeel? Wat is nodig om onderzoek of evaluatie in te zetten als leerinstrument? Door onze jarenlange ervaring met onderzoek zijn we in staat om onderzoeken zo uit te voeren dat ze worden gezien als een onmisbare schakel in het verbeteren van beleid en uitvoering bij publieke organisaties. Altijd gericht op de toekomst en praktisch toepasbaar.

REBEL

gedreven, maar met oog voor de belangen van haar opdrachtgevers. Rebel schrijft haar succes toe aan een bedrijfscultuur waarin onafhankelijk denken en debat op argumenten, inhoudelijke gedrevenheid en toewijding voor het vak sleutelwaarden zijn.

Rebel is in 2002 opgericht door een paar economen en bestuurskundigen die elkaar vonden in hun intrinsieke motivatie om bij te dragen aan verbetering van de kwaliteit van de publieke dienstverlening. Precies daarom is Rebel vooral actief in maatschappelijk relevante sectoren, of althans sectoren waarin een belangrijke rol is weggelegd voor de overheid. Door actief te zijn in verschillende sectoren kan Rebel dwarsverbanden leggen en ervaringen uit de ene sector toepassen in de andere.

Inmiddels werken meer dan 200 Rebels aan spraakmakende projecten in en buiten Nederland. Onze behoefte om te werken aan projecten die maatschappelijk relevant zijn komt onder meer naar publiek geld en bij de besteding daarvan de juiste afwegingen te maken. Juist daarom pioniert Rebel al sinds zijn oprichting in het toepassen van in het bedrijfsleven ontwikkelde instrumenten voor de publieke sector. Daaronder MKBA's, MCA's en scenario-studies.

Rebel heeft zich onderscheiden in het doen van objectieve (ex-post én ex-ante) evaluaties ten behoeve van discussie en besluitvorming, juist in technisch, politiek of maatschappelijk complexe projecten. Dat deed Rebel in het ruimtelijke domein, in het sociale domein, in het culturele domein, in het (regionaal) economisch domein en voor programma's waarin elke van die domeinen een rol speelt (o.a. NPRZ, Olympische Spelen en SV 3.0).

SCHUTTELAAR & PARTNERS

Schuttelaar & Partners is een communicatieadviesbureau dat is gespecialiseerd in gezondheid en duurzaamheid. We zijn ervan overtuigd dat gebruik van maatschappelijk verantwoorde technologie grote mogelijkheden biedt om de wereld gezonder en duurzamer te maken. Om de grote vraagstukken waar de wereld nu voor staat op te lossen, is het noodzakelijk op een transparante manier samen te werken.

Sinds 1995 geven we strategisch advies en communicatie-oplossingen op het terrein van voeding, gezondheid, technologie, landbouw, maatschappelijk verantwoord ondernemen en consumentengedrag. Onze klanten lopen uiteen van het bedrijfsleven, de overheid, ngo's en wetenschappelijke instituten.

Onze 80 medewerkers zijn deskundig op het gebied van wetenschap, politiek, wetgeving en communicatie. Vanuit hun uiteenlopende achtergronden bundelen ze analytisch vermogen, vakmanschap, ervaringskennis en passie met elkaar. We dragen zowel strategische als praktische oplossingen aan. Daarnaast verzorgen we ook de creatieve uitvoering, zowel op papier als op het scherm. Onze gedrevenheid combineren we met betrouwbaarheid. Afspraak is afspraak. Op die manier willen we verantwoord zaken doen, vertrouwen wekken en klanten verder helpen.

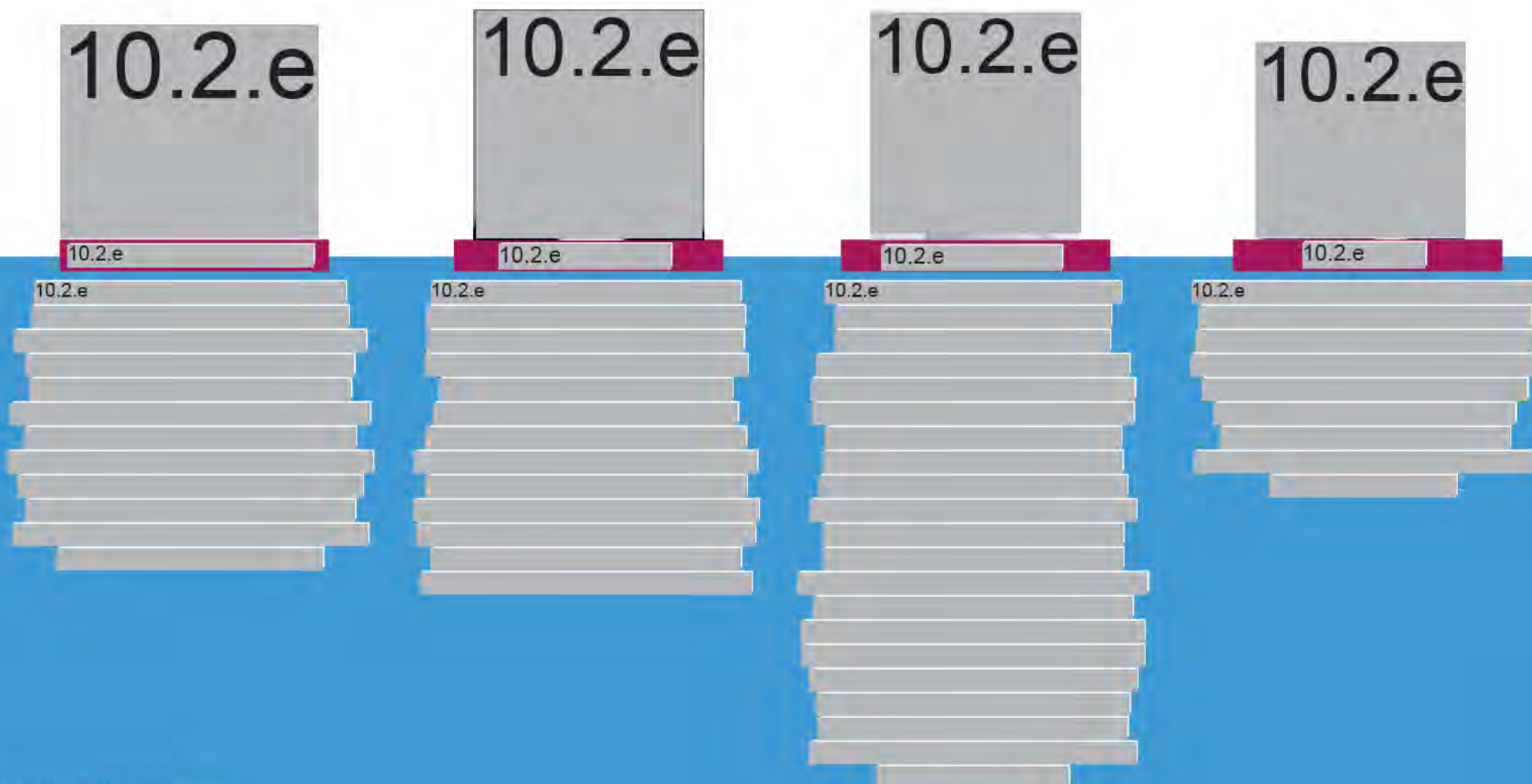
Ons bureau heeft een groot nationaal en internationaal netwerk. Daardoor signaleren we trends en helpen wij klanten die optimaal te benutten. We opereren naast de hoofdvestiging in Den Haag, ook vanuit Wageningen en Brussel.

3.2. Ons team, kennis en ervaring

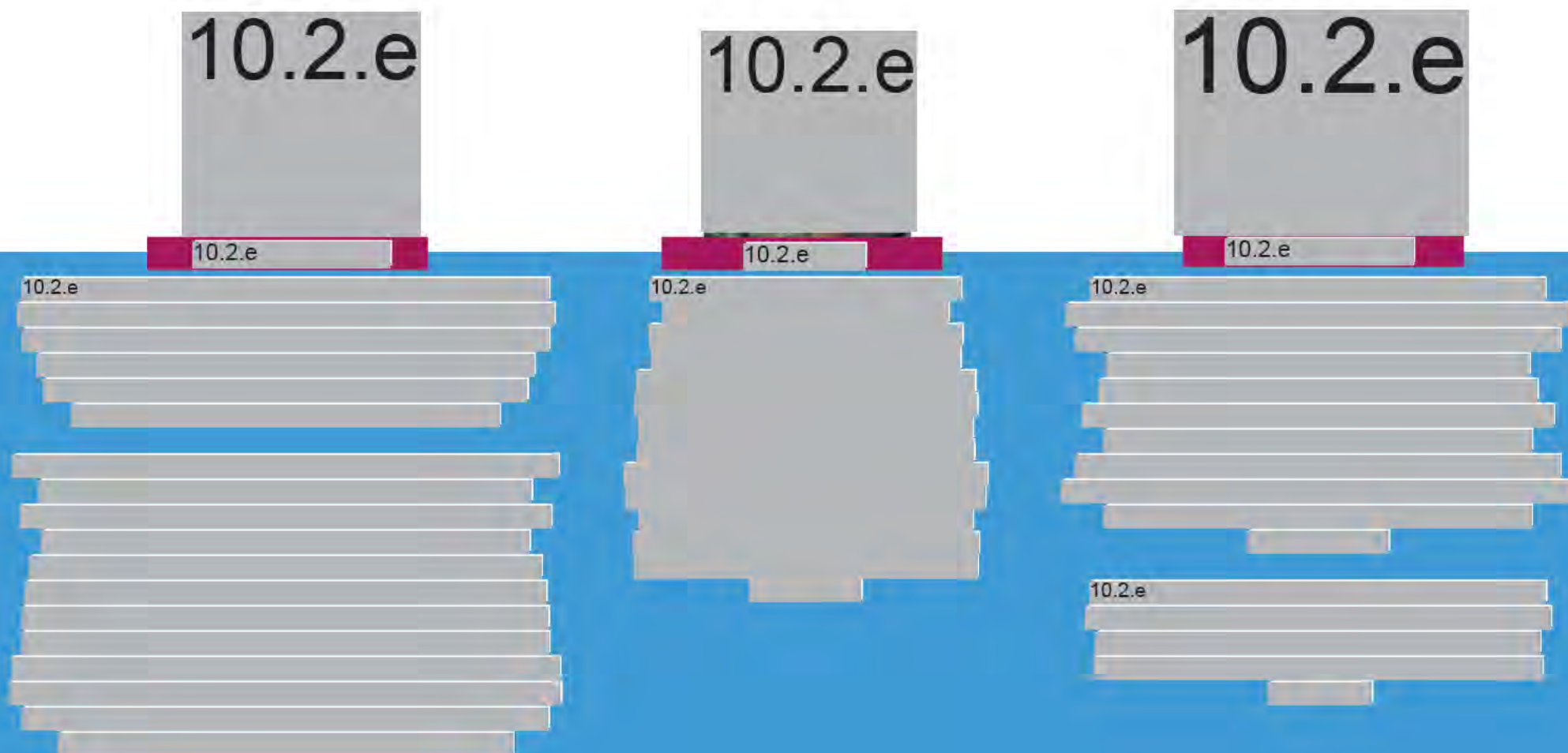
Wij beschouwen deze scenariostudie als een complexe opdracht, waarbij kennis nodig is van de inhoud, van scenario-studies en procesbegeleiding.

We stellen daarom een team voor dat bestaat uit 7 onderzoekers / adviseurs van Rebel, Schuttelaar & Partners en Lysias Advies. De eerste vier vormen het zogenoemde 'kernteam', de andere drie adviseurs treden op als expert.

We presenteren u het team. Voor een uitgebreide toelichting op de ervaring van de adviseurs verwijzen we u naar bijgevoegde CV's.

kwakeitsborging past Lysias supervisie toe. 10.2.e bij Lysias Advies treedt op als supervisor en bewaakt de kwaliteit van de opdrachtuitvoering.

In bijlage 1 treft u de uitgebreide CV's van de adviseurs.

Het team kan vanuit de achterliggende bureaus zeer veel relevante referenties overleggen. Voorbeelden daarvan zijn:

- Adviescollege Stikstof (cie. Remkes) - Lysias
- Landbouw Meerdere Smaken (Provincie Flevoland) - Lysias
- Onderzoek Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) en Urgentieteam (opdrachtgever provincie Noord-Brabant) – Lysias
- Haalbaarheidsstudie Fonds Transitie Veehouderij Brabant – Lysias
- Onderzoek naar marktordeningsopties voor destructiebestel (LNV) – Rebel
- Beoordelingsinstrument verstedelijkingsopties (College van Rijksadviseurs & BZK) – Rebel
- Onderzoek herziening stelsel stalbeoordeling (LNV) – Rebel
- MKBA's van Olympische Spelen, Youth Olympic Games en Police & Fire Games (Gemeente Rotterdam) – Rebel
- Onderzoeks- en innovatieagenda klimaatneutrale voedselproductie (Topsector Agri & Food) – Schuttelaar & Partners
- Communicatie en secretariaat Deltaplan herstel biodiversiteit – Schuttelaar & Partners
- Onderzoek Veehouderij en Klimaat (LNV) – Schuttelaar & Partners
- Meerjarige Missiegedreven Innovatieprogramma's (Topsectoren) – Schuttelaar & Partners

Deze referenties zijn kort toegelicht in bijlage 2 bij deze offerte.

In onderstaande tabel zijn de verschillende stappen uit het Plan van Aanpak met de bijbehorende kosten weergegeven.

De inzet van de supervisor brengen wij niet in rekening.

De totale kosten voor deze opdracht bedragen € 10.1.c,- exclusief 21% BTW. Inclusief BTW bedraagt de investering € 10.1.c .

Deze offerte is drie maanden geldig.
Wij conformeren ons aan de ARVODI-voorwaarden.

3.4. Tot slot

Wij hebben met veel plezier aan deze offerte gewerkt. We zijn zeer gemotiveerd om met vereende krachten met deze uitdagende onderzoeksopdracht aan de slag te gaan!

SCENARIOSTUDIE VLEESKALVEREN

Offerte Lysias, Schuttelaar & Partners en Rebel

Bijlage 2

Referenties

REFERENTIES LYSIAS ADVIES

ADVIESCOLLEGE STIKSTOFPROBLEMATIEK ('COMMISSIE REMKES')

Een team van Lysias Advies heeft de rol van secretaris vervuld van het Adviescollege Stikstofproblematiek. Het eindadvies van het adviescollege 'Niet alles kan overal' is overhandigd aan minister Carola Schouten van LNV.

Het Adviescollege bestond – naast de voorzitter – uit negen leden, met uiteenlopende achtergronden. Stikstof was en is een politiek gevoelig onderwerp dat maandenlang veel aandacht kreeg in de media. In deze dynamische context heeft het Adviescollege – op basis van een strak uitgelijnde procesplanning – in elf maanden vier adviezen uitgebracht. Onderdeel daarvan was een beleidsreconstructie.

LANDBOUW MEERDERE SMAKEN

Voor de Provincie Flevoland heeft Lysias tussen eind 2017 en medio 2020 geassocieerd adviseur **10.2.e** ingezet voor een herijking van de aanpak van de Opgave 'Landbouw Meerdere Smaken'. De Agrifood sector werd nauw betrokken bij een innovatie-agenda, 'de agro-innovatiemotor'; met proeftuinen op diverse nieuwe ontwikkelingen. Lysias heeft deze proeftuinen helpen opzetten en verder gebracht in hun ontwikkeling. **10.2.e** is tevens secretaris van de mede door hem opgerichte strategische adviesraad; De Agro Expert Raad Flevoland.

ONDERZOEK BRABANTSE ZORGVULDIGHEIDSSCORE VEEHOUDERIJ

Noord-Brabant wil in 2020 tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Om die ambitie waar te maken, is een zorgvuldig transitieproces van de veehouderij noodzakelijk. In het Uitvoeringsprogramma Brabantse Agrofood (UBA) zijn zes pijlers opgenomen die allen bijdragen aan de transitiedoelstellingen. De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) maakt onderdeel uit van het UBA. De BZV is een instrument voor het vaststellen van duurzame ontwikkelruimte voor veehouderijen. De BZV gaat uit van de gedachte dat Ontwikkelruimte verdiend moet worden en niet onbegrensd is. Lysias adviseerde dit instrument.

HAALBAARHEIDSONDERZOEK INVESTERINGSFONDS NOORD-BRABANT

De provincie Noord-Brabant was voornemens een nieuw investeringsfonds te introduceren voor de transitie van de veehouderij. De provincie nam hierin het voortouw, maar er was ook belangstelling vanuit de sector zelf, vanuit fondsen en mogelijk Invest NL en de EIB.

Het Fonds Transitie Veehouderij Brabant moet in beginsel twee componenten bevatten: kapitaalverstrekking en het financieel faciliteren van innovatieve constructies. De kapitaalverstrekking heeft betrekking op de extra investeringen, samenhangend met de zogeheten staldering en wijziging van de Verordening natuurbescherming, maar ook in het veranderen van de bedrijfsvoering (omschakelen naar een nichemarkt of andere vormen van landbouw zoals insecten of verticale landbouw). In alle gevallen moet er sprake zijn van een bedrijf met een helder toekomstperspectief in termen van rentabiliteit, markt-benadering, productiemethode en ecologie. Een dergelijk bedrijf kan voor haar investeringscapaciteit beperkt zijn, doordat de verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen haar grenzen heeft bereikt. Lysias deed een haalbaarheidsstudie naar het fonds.

REFERENTIES REBEL

ONDERZOEK NAAR MARKTORDENINGSOPTIES VOOR DESTRUCTIEBESTEL

Rebel is momenteel bezig met een onderzoek naar ordening van de markt voor kadaververwerking in opdracht van het Ministerie van LNV. Dit is een actualisatie van eerder onderzoek uit 2015. Het onderzoek bestaat uit een afweging van alternatieve modellen om de markt anders te ordenen, inclusief een beoordeling van de impact hiervan op innovatie en dier- en volksgezondheid. De uitkomsten van het onderzoek worden in het najaar van 2020 aan de Tweede Kamer aangeboden.

BEOORDELINGSINSTRUMENT VERSTEDELIJKINGSOPTIES

I.o.v. College van Rijksadviseurs en minister van Binnenlandse Zaken. Tot 2040 moeten er in Nederland honderdduizenden woningen bij worden gebouwd en de vraag is waar en hoe. Het College van Rijksadviseurs (CRA) vindt het discours en de bestuurlijke afweging integraal moet zijn en niet dat overheden optimaliseren binnen hun eigen beleidssilo, waardoor vanuit maatschappelijk oogpunt suboptimale oplossingen worden gerealiseerd. In opdracht van het CRA heeft Rebel een instrument ontwikkeld aan de hand waarvan verschillende verstedelijkingsalternatieven of -scenario's integraal beoordeeld kunnen worden. Van financiële kosten tot CO₂-uitstoot en van behoud van groen tot reistijdverlies. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft zich over het instrument ontfermd en Rebel gevraagd een versie 2.0 te maken in R.

ONDERZOEK NAAR HERZIENING STELSEL STALBEOORDELING

Voor het ministerie van IenW heeft Rebel eerder dit jaar de scenariostudie afgerond naar randvoorwaarden voor een herziening van het stelsel van stalbeoordeling – het stelsel waarmee nieuwe systemen en technieken in veestallen worden beoordeeld op o.a. hun bijdrage aan emissiereductie. De studie speelde zich af midden in de publieke discussies over de stikstofproblematiek en creëerde bij betrokken stakeholders veel emoties. Rebel organiseerde drie zgn. Red Team sessies met de sector, waarbij stakeholders konden 'schieten' op varianten voor een nieuwe inrichting van het stelsel.

MKBA'S VAN OLYMPISCHE SPELEN, YOUTH OLYMPIC GAMES EN POLICE & FIRE GAMES

In 2011 leverde Rebel zijn eerste rapport op van de in opdracht van de minister van VWS uitgevoerde ex-ante evaluatie over zeven varianten/scenario's voor de organisatie van de Olympische Spelen van 2028 in Nederland. Het instrument dat daarvoor werd ontwikkeld wordt vandaag de dag weer toegepast voor de Police & Fire Games (2021) en de Youth Olympic Games (2026) in Rotterdam. Een politiek, bestuurlijk en ambtelijk buitengewoon complex traject (onder meer Financiën vs. VWS en Amsterdam vs. Rotterdam) dat met succes en draagvlak is afgerond. Ondanks het advies om door te gaan met de voorbereidingen (maar het besluit tot deelname uit te stellen), werd besloten de kandidatuur van Nederland niet door te zetten.

REFERENTIES SCHUTTELAAR & PARTNERS

ONDERZOEKS- EN INNOVATIEAGENDA KLIMAATNEUTRALE VOEDSELPRODUCTIE, TOPSECTOR AGRI & FOOD

De topsector Agri & Food wilde naar de toekomst toe extra inspanning zetten op onderzoek dat bijdraagt aan klimaatneutrale en klimaatslimme productie. Om hier richting aan te geven is S&P gevraagd een onderzoeks- en innovatieagenda klimaatneutrale voedselproductie op te stellen. Deze klimaatagenda is tot stand gekomen via gesprekken en bijeenkomsten met deskundigen en stakeholders (bedrijven, onderzoekers, overheid). Hierbij is steeds de balans gezocht tussen (theoretisch) haalbare en maatschappelijk wenselijke maatregelen. Er was een nauwe samenwerking tussen de vertegenwoordiger van de Topsector Agri & Food en het team van S&P.

ONDERZOEK VEEHOUDERIJ EN KLIMAAT, LNV

Om de uitstoot van broeikasgassen in de veehouderij aan te pakken, is in 2018 een versnellingsimpuls gegeven aan het onderzoeken, beproeven en demonstreren van effectieve en betaalbare manieren om de methaan-emissie in de veehouderij terug te dringen. De reductie van methaan is een complexe opgave, omdat afwentelingen naar andere milieueffecten voorkomen moeten worden. Het gaat het om een grote financiële impuls van enkele miljoenen euro op jaarbasis. Hiervoor zijn 12 projecten gestart die door verschillende consortia worden uitgevoerd. Wageningen Livestock Research is hoofduitvoerder. Binnen het programma is S&P verantwoordelijk voor de koppeling met het bedrijfsleven, aanvullende inhoudelijke ondersteuning en de externe communicatie, o.a. in de vorm van workshops en factsheets.

MEERJARIGE MISSIEGEDREVEN INNOVATIE PROGRAMMA'S (MMIP'S), TOPSECTOR AGRI & FOOD

De Topsectoren Agri & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water en de ministeries van LNV, EZK, I&W en VWS hebben gezamenlijk zes missies opgesteld voor de thema's Landbouw, Water en Voedsel. Deze missies zijn richtinggevend voor de Kennis- en Innovatie Agenda (KIA) Landbouw, Water en Voedsel (LWV) van de samenwerkende topsectoren (Agri & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water). De topsector A&F heeft ons gevraagd workshops te organiseren om de innovatieopgaven en onderzoeksvragen op de thema's Kringlooplandbouw en Gewaardeerd, gezond en veilig voedsel scherp te krijgen. Tijdens de workshops zijn de geïnventariseerde innovatieopgaven en onderzoeksvragen per MMIP getoetst en aangevuld. Daarnaast is ons gevraagd te helpen bij de organisatie van het totstandkomingsproces van de KIA LWV.

DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL

Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel is een maatschappelijke beweging bestaande uit natuurorganisaties, boeren, wetenschappers, banken en bedrijven. De initiatiefnemers zijn zich bewust van het verlies van biodiversiteit. Biodiversiteit in Nederland herstelt zich niet vanzelf. Het vraagt om een systeemverandering die we samen aan moeten pakken. De initiatiefnemers willen zich volledig kunnen focussen op deze opdracht. Daarom heeft het Deltaplan ons gevraagd als secretariaat. Ook verzorgen wij de (interne en externe) communicatie van het Deltaplan. Als secretariaat denken wij mee over de strategische koers van de beweging. Zo helpen wij de verschillende werkroutes (Landbouw, Natuur en Openbare Ruimte) bij het vormgeven van hun plannen om biodiversiteitsherstel te realiseren. Maar ook praktische zaken, zoals de organisatie van werksessies en het samenbrengen van stakeholders, worden door ons verzorgd.

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: dinsdag 6 oktober 2020 15:26
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Re: Plan van aanpak Scenariostudie vleeskalveren

Beste 10.2.e

Dank voor jouw mail, de goede kennismaking van eerder vanmiddag, het plan van aanpak en natuurlijk de opdracht. We hebben er zin!

Aanvullende documenten/achtergrond kun je sturen aan 10.2.e (zie ook cc). Hij zal een - alleen voor ons team toegankelijke - werkmap opzetten, zodat we de documenten eenvoudig en veilig kunnen delen.

Voor de WebEx bijeenkomst van donderdag kun je de volgende mensen uitnodigen:

10.2.e @schuttelaar.nl
 10.2.e @lysiasadvies.nl

Voor een volgende gelegenheid of anders voor de volledigheid:

10.2.e @rebelgroup.com
 10.2.e @schuttelaar.nl

Met hartelijke groet,
Tot donderdag

10.2.e
 Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
 Soesterweg 310d
 3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
 I: www.lysiasadvies.nl

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 6 okt. 2020, om 15:17 heeft 10.2.e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Beste 10.2.e

Goed om net kennis gemaakt te hebben. Ik heb RVO zojuist gevraagd de opdrachtbrief in orde te maken.

Bijgesloten mijn plan van aanpak waarop de offerteaanvraag is gebaseerd. De inhoud zal je dus bekend overkomen. De lijst met namen van de begeleidingscommissie en de klankbordgroep (stakeholders) is mogelijk het meest interessant voor jullie. Donderdag kunnen we de namen in de klankbordgroep doorlopen en kan ik aangeven welke personen een goed startpunt kunnen geven om de kaders helder neer te zetten. Zoals beloofd zal ik de bijlagen er nog bij zoeken. Deze ontvang vandaag in een aparte mail. Later deze of volgende week (hoop ik) zal ik je de brief sturen waarin minister Schouten het geactualiseerde sectorplan 2020 van de SBK bespreekt. Deze brief ligt nu bij de minister ter ondertekening.

Donderdag spreken we elkaar weer om 13 uur. Als ik de mailadressen van jullie team hebt ontvangen, zal ik een Webex-uitnodiging sturen.

Hopend op een verbindende scenariostudie,

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker

- Verduurzaming Vleeskalverhouderij
- Diergezondheidsfonds

.....

Directie DAD (Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

T 070 10.2.e

M 06 10.2.e

10.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. <Plan van aanpak Scenariostudie vleeskalveren.docx>

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

10.2.e

10.2.e

21-10

Donk.

nota

Scenariostudie vleeskalveren is gestart

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

10.2.e

T 070 330 4431

10.2.e

www.mv.nl

Datum

8 oktober 2020

Kenmerk

DGA-DAD / 20253708

Bhm

20255145

Parafenroute**plv DG A**

Marije Beens

DAD, directeur

Lieke Hendrix

DAD, plv. directeur

10.2.e

BPZ

10.2.e

Aanleiding

U informeert de Tweede Kamer – met de brief die momenteel ook bij u voorligt – dat u een scenariostudie laat doen ter verdere verduurzaming van de kalversector. Deze studie is begin oktober gestart. Vanaf half oktober zullen stakeholders (ngo's, kalverhouders, melkveehouders, dierenartsen en andere deskundigen) worden gevraagd hun verduurzamingsvoorstellen voor vleeskalverhouderij te delen. De studie zal uiterlijk januari 2021 worden afgerond.

Advies

U kunt kennis nemen van de nota.

Kernpunten

- De studie wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van 3 bureaus: Lysias advies, Rebel en Schuttelaar & partners.
- De begeleidingscommissie bestaat uit 8 medewerkers van het ministerie van LNV (DAD, PAV, EIA en SKI) en 1 medewerker van het PBL.
- De scenariostudie moet leiden tot gewogen scenario's voor de integrale verduurzaming van de kalverhouderij (diergezondheid, dierenwelzijn, milieu, kringloop, biodiversiteit, ethiek en verdienmodel veehouder).
- De primaire focus ligt op diergezondheid: 50-70% van de vleeskalveren krijgt een longontsteking, het antibioticagebruik in de sector is te hoog en bijna 40% van de blanke kalveren is drager van een resistente bacterie. Deze hoge ziektedruk wordt mede veroorzaakt door het systeem waarin deze jonge dieren worden gehouden.
- Bij een systeemverandering kan gedacht worden aan het op latere leeftijd verplaatsen van kalveren, een regionaal georganiseerde kalverhouderij (zonder verzamelcentrum) en de mogelijkheid van kalf in de wei.
- Zowel de verbetering van de diergezondheid als bovengenoemde systeemveranderingen kunnen een groot effect hebben op het dierenwelzijn.
- Het eindrapport moet een nieuwe basis vormen voor het gesprek tussen stakeholders onderling en stakeholders met het ministerie. Er wordt niet

Ontvangen BPZ

gestreefd naar consensus over een bepaalde variant, maar wel naar draagvlak voor de studiemethodiek.

- Planning:
 - 1^e helft oktober: voorbereiding.
 - 2^e helft oktober: interviews met stakeholders.
 - Eind oktober: multicriteria analyse voorstellen.
 - November: toetsing en doorrekening.
 - Stakeholders mogen inhoudelijk reageren op scenario's.
 - Scenario's worden getoetst op verduurzamingsthema's en er wordt gekeken naar het verdienmodel van de veehouder.
 - December (uitloop tot januari): eindrapportage.
 - Januari: openbaarmaking rapport.

Toelichting

De studie wordt gedaan door:

- Lysias (projectleider) heeft meegewerkt aan de adviezen van het Adviescollege Stikstofproblematiek. Daarnaast heeft het bureau verschillende landbouwgerelateerde projecten gedaan voor de provincies Flevoland en Noord Brabant
- Rebel is momenteel in opdracht van het ministerie van LNV bezig met onderzoek naar ordening van de markt voor kadaververwerking. Voor het ministerie van IenW deed dit bureau onderzoek naar het stelsel waarmee veestallen worden beoordeeld op o.a. hun bijdrage aan emissiereductie.
- Schuttelaar & partners heeft eerder projecten gedaan voor Friesland Campina en ZuivelNL en werkte het mee aan het Betere Leven Keurmerk, On the way to planet proof en het dierenwelzijnsbeleid van ASN. Het bureau heeft ook bijgedragen aan het MVO beleid van de 3 grootste integraties.

Alle drie de bureaus geven aan volstrekt onafhankelijk te werken. De portefeuille van Schuttelaar&partners kan mogelijk vragen oproepen, vooral van de kant van ngo's. We hebben hier met de opdrachtnemers over gesproken. Op basis van dit gesprek hebben wij geconcludeerd dat de studie aan dit samenwerkingsverband kon worden gegund.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 14 oktober 2020 08:54
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: vragen uit de begeleidingscommissie

Beste 10.2.e en 10.2.e

Bijgesloten de vragen/opmerkingen uit de begeleidingscommissie over jullie offerte. Mogelijk helpt dit jullie bij de voorbereiding van de bijeenkomst van as maandag.

10.2.e

Relatie:

-Ik zag dat Schuttelaar in de periode voor 2011 betrokken was bij het MVO-verslag. Nadien is niet duidelijk welke partij de pen heeft vastgehouden. Je zou kunnen spreken van een relatie die er vroeger wel was en mogelijk nu niet meer. Goed om dit uit te zoeken. De expertise die Schuttelaar inbrengt beoordeel ik wel als zeer relevant voor deze studie.

Team:

-Biedt de samenstelling van het team voldoende garantie dat de informatie objectief gewogen en eventueel gecorrigeerd kan worden?
 -Het team bestaat uit nogal wat generalisten. Goede kennis van de harde kanten van het verhaal: impact op diergezondheid en -welzijn, effecten op milieu, op inkomen is evenzeer van belang. Is dat nu breed genoeg aanwezig?
 -Mevrouw 10.2.e lijkt deel uit te maken van het team, maar komt in het overzicht op p. 22 voor 0 uur terug. Misschien doet ze dit er in haar vrije tijd bij?

Beleidsvarianten:

-De beoogde praktische toepassing van het plan en van de alternatieven maakt het naar mijn mening juist om te kiezen voor beleidsvarianten. Dat neemt niet weg dat nu nog onzekere ontwikkelingen ook goed passen in deze studie. Een scenario waarbij over 20-30 jaar er een heel gewijzigd veehouderijconcept leidend zal zijn valt niet geheel uit te sluiten (technologisch met huidig volume en/of natuur-inclusieve melkveehouderij met fors gereduceerde melkveestapel). Aangezien een investering in een 'stal van de toekomst' een lange afschrijving kent is wat je nu beslist, ontwerpt en bouwt iets voor de lange termijn. Er zou nagedacht kunnen worden om de hierboven genoemde voorbeelden van scenario's als verhaallijn zou kunnen gebruiken als een kader/kapstok voor het uitwerken van de beleidsvarianten waarin je meer kijkt naar zaken als: stal/weide, binnen/buiten, separaat/op melkveebedrijf, weinig/veel transport, gezondheidsproblematiek, welzijn etc. Voor mij is het een zoektocht hoe je omgaat met mogelijke toekomstige wijzigingen in het veehouderijconcepten (m.n. volume en karakter).

Afbakening:

-De consultants geven terecht aan dat afbakening en aanvullende criteria nog op tafel moet komen en dat ze de BC daarbij willen betrekken. Er wordt geen opmerking gemaakt over de eisen die ze stellen aan de varianten (interne consistentie en logische samenhang). Daarbij gaat het ook om de samenhang met de melkveehouderij. Dat komt aan het einde bij de doorrekening wel in beeld, maar zal ook bij de varianten meegenomen moeten worden. Hoe ze dat meenemen is niet expliciet belicht. Dit laatste bereik je gemakkelijker als je een duidelijk scenariokader hebt waarbij ook de melkveehouderij via de verhaallijn in beeld is.

Diergezondheid:

-Ik vroeg mij af of de diergezondheidcluster wel voldoende betrokken is (ook daarbinnen zullen scholen zijn lijkt mij...maar daar ligt niet mijn expertise).

Stakeholders:

- Offerte maakt onderscheid tussen stakeholders en ngo's. Waarom zijn ngo's ook geen stakeholders?
- Hiermee samenhangend: de beleidsvarianten worden in nauwe samenwerking met stakeholders (=kalfsvleessector) opgesteld. Komt er dan ook een variant op tafel waar ngo's en/of overheid zich in kunnen herkennen?
- Ook vroeg ik mij af in hoeverre integratie (zoals de van Driegroep) en afzonderlijke bedrijven nog expliciet een rol spelen en of dat in de varianten voldoende wordt meegenomen.

Mestproductie:

- Kennelijk weegt de mestproductie van de kalfsvleessector niet mee bij het bepalen van de N- en P-productie vanuit de landbouw. Toch meenemen? Of wordt dit bij de melkveehouderijsector opgeteld?

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 14 oktober 2020 15:23
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Uitnodiging voor vergadering: Scenariostudie Vleeskalveren

Dank 10.2.e

10.2.e is ook weer gezond (genoeg). Ik heb haar in de CC gezet.

De volgende personen hebben ook positief op de uitnodiging gereageert:

10.2.e

10.2.e van 10.2.g twijfelt nog over deelname. Ik heb gereageerd dat jullie hem graag willen interviewen en dat zijn plannen wat ons betreft waardevol zijn, en ik heb hem tijd gegeven. 10.2.e kennen het project van 10.2.e ook. Mocht 10.2.e afvallen, dan is 10.2.e een mogelijk alternatief.

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: woensdag 14 oktober 2020 15:02
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
CC: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Onderwerp: Re: Uitnodiging voor vergadering: Scenariostudie Vleeskalveren

Beste 10.2.e

Dank voor het uitnodigen. Wij zullen de gesprekken gaan inplannen.

Het informatie-document over Schuttelaar ontving je al, hierbij ook die van Lysias en Rebel.

We komen morgen met een agenda voor de begeleidingscommissie; dan kunnen de drie informatie-documenten ook mee. Dan beantwoorden we denk ik al meteen een paar vragen.

Met hartelijke groet,

10.2.e
 Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
 Soesterweg 310d
 3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl

I: www.lysiasadvies.nl

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 14 okt. 2020, om 11:30 heeft 10.2.e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Beste 10.2.e

Ik heb alle personen uitgenodigd. Voor informatie over Peters Farm heb ik 10.2.e benaderd. Ik heb de informatie van Schuttelaar niet meegestuurd.

Per ommekeer 4 reacties, allen positief:

1. 10.2.e
2. 10.2.e
3. 10.2.e
4. 10.2.e

Mochten er meer reacties volgen, dan geef ik die door,

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Verzonden: woensdag 14 oktober 2020 10:27

Aan: 10.2.e @minlnv.nl>

CC: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @lysiasadvies.nl>

Onderwerp: Re: Uitnodiging voor vergadering: Scenariostudie Vleeskalveren

Beste 10.2.e

Ik kan me voorstellen dat dat inderdaad verstandiger is; dan graag met de expliciete vraag of contactgegevens met ons gedeeld mogen worden (voor het inplannen van de afspraak en de afspraak zelf). Geen probleem als je bepaalde gegevens niet hebt; dan gaan wij daar achteraan. Jouw contact bij VanDrie is voor ons een prima eerste stap; dan kunnen we daar navragen of er iemand anders (die betrokken is bij Peeters farm) kan aansluiten.

Bijgaand vind je de toegezegde informatie van Schuttelaar. Ik meen dat we die niet 'actief' zouden opsturen naar de interviewpartners, maar bij vragen of opmerkingen nasturen?

Gelet op de vragen van de begeleidingscommissie kan ik me voorstellen dat we deze informatie wel actief met deze groep delen. Ook die een soortgelijk 'CV' van Rebel en Lysias is dan goed om te doen. Daar waren we niet van uitgegaan (dus nog niet gemaakt), maar daar ga ik achteraan.

Met hartelijke groet,

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl

I: www.lysiasadvies.nl

<image001.jpg>

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 13 okt. 2020, om 18:20 heeft 10.2.e @minInv.nl> het volgende geschreven:

Beste 10.2.e en 10.2.e

Ik denk dat het verstandig is dat ik contact opneem met alle personen waarvan jullie de contactgegevens niet hebben, maar ik wel. Ik denk dat ik vanwege privacy redenen niet zonder hun toestemming hun contactgegevens mag delen. Ik kan ook alle personen in de lijst een mail sturen. 10.2.e ken ik niet. Peters farm is onderdeel van VanDrie. Ik kan jullie dus in contact brengen met VanDrie, maar dan is het mogelijk dat het gesprek niet (alleen) over Peters Farm gaat.

De begeleidende tekst is prima. Is het ook mogelijk om de eerder besproken CV's van de bureaus mee te sturen?

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Verzonden: dinsdag 13 oktober 2020 17:08

Aan: 10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Onderwerp: Re: Uitnodiging voor vergadering: Scenariostudie Vleeskalveren

Beste 10.2.e en 10.2.e

Helder, dan wordt het een uur. We zullen het voorstelrondje tot het minimum beperken.

Hieronder de door ons voorgestelde lijst voor de interviews, mede op basis van ons gesprek afgelopen donderdag. We denken dat op deze manier veel mogelijke varianten of onderdelen in kaart kunnen brengen. We gaan deze personen met z'n 2-en interviewen, waarbij we maximaal een uur uittrekken voor het gesprek.

Lijst te interviewen personen:

- 10.2.e 10.2.e)
- 10.2.e (10.2.e
- 10.2.e 10.2.e
- 10.2.e 10.2.e)
- 10.2.e 10.2.e

- 10.2.e (10.2.e
- 10.2.e (10.2.e
- 10.2.e 10.2.e
- 10.2.e 10.2.e
- 10.2.e 10.2.e
- 10.2.e 10.2.e
- Contactpersoon Peters Farm

Het zijn er meer dan 10, maar dat is voor ons geen probleem, we hebben liever in deze fase de varianten (of onderdelen daarvan) goed in beeld.

Wat is handig? Dat jij de mensen benadert of dat wij dat doen? En heb jij een contactpersoon bij Peters Farm? Heb jij voor ons contactgegevens van bovenstaande personen (zover jij deze hebt). Deze info kan naar 10.2.e

Hieronder een introductietekst die mee kan worden gestuurd

—

Introductietekst verkennende gesprekken

Geachte dhr./mevr. X,

In opdracht van het Ministerie van LNV wordt aankomende maanden een scenariostudie uitgevoerd naar de verduurzaming van de kalverhouderijketen. Deze studie wordt uitgevoerd door een team van Lysias Advies, Rebel Group en Schuttelaar & Partners. Aanleiding voor deze studie is dat er al langere tijd de maatschappelijke en politieke wens is dat de kalverhouderijketen verduurzaamt, met name verbetering op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn. Tot dusver zijn de kalverhouderijsector, ngo's en de minister van LNV het nog niet eens geworden over de aanpak. Er is daarom behoefte aan een gedragen overzicht van mogelijke varianten of scenario's.

Het resultaat van deze scenariostudie is het inzichtelijk maken en doorrekenen van een aantal varianten voor de verduurzaming van de vleeskalversector. Doel is het publieke debat voorzien van een compleet en gewogen overzicht van mogelijke alternatieven voor de huidige kalverhouderijketen. Als de opdracht is afgerond kunnen de verschillende belanghebbenden hier vervolgens met elkaar het gesprek over aangaan.

Zoals gezegd wordt aandacht besteed aan de verbetering van diergezondheid en dierenwelzijn. Daarnaast worden ook andere aspecten zoals volksgezondheid, milieu, biodiversiteit en ethiek meegewogen. Uitgangspunt van de studie is dat er perspectief moet zijn voor het verdienvermogen van veehouders (inclusief melkveehouders) en andere marktpartijen (zoals integraties) in de keten.

Voor een eerste verkenning van mogelijke maatregelen en zienswijzen voert het onderzoeksteam individuele gesprekken met een aantal stakeholders en experts. Doel is het vergaren van kennis over de verschillende kansen en belemmeringen voor de verduurzaming van de kalverhouderijketen. Dit vanuit het perspectief van verschillende belanghebbenden en experts. Wij zouden ook graag met u in gesprek gaan, gezien uw betrokkenheid bij en expertise op dit thema. Na deze verkennende ronde en een literatuurstudie zal tweemaal een conceptresultaat worden voorgelegd aan een grotere groep van belanghebbenden en experts voor kritische feedback. Doel van die bijeenkomsten is het scherpstellen van de varianten en de onderliggende bouwstenen. Het onderzoeksteam zal geen aanbevelingen formuleren op de varianten.

Wij vernemen graag of u bereid bent tot een verkennend gesprek met twee leden van ons onderzoeksteam.

—

Mocht je nog op- of aanmerkingen hebben dan horen wij het graag.

Met hartelijke groet,

10.2.e

Geassocieerd adviseur

Lysias Advies

Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl

I: www.lysiasadvies.nl

<image001.jpg>

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 13 okt. 2020, om 15:33 heeft 10.2.e
10.2.e @minInv.nl> het volgende geschreven:

Dag 10.2.e

Het was op korte termijn niet mogelijk om een langere afspraak in te plannen. De afspraak mag uitlopen, maar dan zullen deelnemers gaan afhaken.

Ik zie de stukken tegemoet

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Verzonden: dinsdag 13 oktober 2020 14:51

Aan: 10.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: Re: Uitnodiging voor vergadering: Scenariostudie Vleeskalveren

Dag 10.2.e

Is het wellicht een idee om anderhalf uur te reserveren voor begeleidingscommissie? Of we moeten de voorstelronde inperken tot namen en rugnummers. We komen donderdag met een agenda.

Als het goed is ontvang je vandaag nog een voorstel voor de interviews met een introductietekst.

Met hartelijke groet,

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e@lysiasadvies.nl
I: www.lysiasadvies.nl

<image001.jpg>

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 13 okt. 2020, om 12:34 heeft 10.2.e
10.2.e@minlv.nl> het volgende geschreven:

10.2.e **nodigt u uit om deel te nemen aan deze Rijksvideo Vergadering.**

Vergaderingsnummer (toegangscode): buiten reikwijdte

Wachtwoord voor vergadering: buiten reikwijdte

maandag 19 oktober 2020

11:00 | Europa (zomertijd) (Amsterdam, GMT+02:00) | 1 uur

Deelnemen aan vergadering

Tik om deel te nemen vanaf een mobiel apparaat (alleen deelnemers)

+31-buiten reikwijdte, buiten reikwijdte Netherlands Toll

+1-buiten reikwijdte, buiten reikwijdte United States Toll

Deelnemen via telefoon

+31-buiten reikwijdte Netherlands Toll

buiten reikwijdte United States Toll

[Algemene inbelnummers](#)

Deelnemen via een videosysteem of -toepassing

Kies buiten reikwijdte @rijksvideo.webex.com

U kunt ook buiten reikwijdte kiezen en uw vergaderingsnummer invoeren.

Deelnemen met Microsoft Lync of Microsoft Skype voor Bedrijven

Kies buiten reikwijdte .rijksvideo@lync.webex.com

Hebt u hulp nodig? Ga naar <http://help.webex.com>

>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd.

Indien u

niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,

wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard

ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you.

If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you

are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the

risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 15 oktober 2020 09:15
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: are you willing to contribute to our scenariostudy in veal calves?

Beste 10.2.e

10.2.e wil ook meewerken aan de scenariostudie. Ik heb alleen zijn mailadres (zie onder)

10.2.e

Van: 10.2.e @kgd-ssv.ch>
Verzonden: woensdag 14 oktober 2020 19:07
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: AW: are you willing to contribute to our scenariostudy in veal calves?

Dear 10.2.e,

thanks for your mail. Clearly, such a scenario study appears to be challenging and promising and it would be my pleasure to provide some input having in mind the situation in Germany and Switzerland.

Accordingly, I agree to participate and, definitely, you can share contact information.

Have a nice evening
and best regards from Switzerland

10.2.e

10.2.e

Vetsuisse Faculty Zurich
 Winterthurerstrasse 260
 CH – 8057 Zürich
www.kgd-ssv.ch
 10.2.e @kgd-ssv.ch
 Tel.: +41 10.2.e

Von: 10.2.e @minInv.nl]
Gesendet: Mittwoch, 14. Oktober 2020 11:16
An: 10.2.e @kgd-ssv.ch>
Betreff: are you willing to contribute to our scenariostudy in veal calves?

Dear 10.2.e,

Commissioned by the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality, a scenario study is being conducted on the sustainability of the veal calf farming chain. This study is conducted by a team of Lysias Advies, Rebel Group and Schuttelaar & Partners. The reason for this study is that there has long been a social and political desire for the calf farming chain to be improved in the field of animal health and welfare. So far, the calf farming sector, NGOs and

the Minister have not yet agreed on a scenario doing so. There is a need for an overview of possible variants of scenarios.

The result of this scenario study is the insight and calculation of a number of variants for improvements in the meat calves sector. The aim is the public debate of a complete and balanced overview of the alternatives to the current calf farming chain. As the assignment, it's the first time we've been able to bring each other the conversation over the conversation.

The main focus of the study is om improving animal health and animal welfare. In addition, aspects of public health, the environment, biodiversity and ethics are also taken into account. The starting point of the study is that there should be a perspective for the income of livestock farmers (including dairy farmers) and other market participants in the chain.

For a first exploration of opinions and ideas the conducting team would like to talk to a number of stakeholders and experts. The aim is to gain knowledge about the various opportunities and obstacles to improve the calf farming chain. The team would like to speak to you as well, given your involvement and expertise on this theme. After this exploratory round and a literature study, a larger group of stakeholders and experts will be asked for critical feedback. The purpose of these meetings is to focus the variants and the underlying building blocks. The study will not make any recommendations on the variants.

Are you willing to participate in this study, and may I share your contact information with them?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker

- Verduurzaming Vleeskalverhouderij

- Diergezondheidsfonds

.....
Directie DAD (Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T 070 10.2.e

M 06 10.2.e

10.2.e [@minlnv.nl](mailto:10.2.e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: donderdag 15 oktober 2020 09:51
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: overzicht deelnemers tot nu toe

Dag 10.2.e

Dank voor het doorgeven van 10.2.e en het overzicht. Wij gaan aan de gang met gesprekken inplannen!

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: donderdag 15 oktober 2020 09:22
Aan: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Onderwerp: overzicht deelnemers tot nu toe

Doen mee

10.2.e

++++

Onzeker

10.2.e

++++++

Nog geen reactie

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: donderdag 15 oktober 2020 13:36
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Agenda bijeenkomst begeleidingscommissie
Bijlagen: Lysias Advies introductie.pdf; Schuttelaar Partners introductie.pdf

Beste 10.2.e en 10.2.e

Hieronder vinden jullie de door ons voorgestelde agenda (met introductie) voor de BC-bijeenkomst van maandag. Een uitdagende agenda gelet op het aantal punten, maar we gaan het proberen in een uur te behandelen. Met het meesturen van de introductie teksten van de bureau's hopen we in ieder geval de vragen daarover te hebben geadresseerd.

Als er nog zaken die jullie willen toevoegen of anders zien, dan hoor ik het graag.

Namens het team,
10.2.e

Geachte leden van de begeleidingscommissie,

Aanstaande maandag 11.00u staat de eerste bijeenkomst van de begeleidingscommissie 'scenariostudie kalverhouderijketen' gepland. Deze bijeenkomst zal plaatsvinden via WebEx. U heeft de uitnodiging via 10.2.e reeds ontvangen. De opdrachtgever (10.2.e en 10.2.e) en een deel van het onderzoeksteam zijn aanwezig. Het onderzoeksteam is samengesteld uit adviseurs van Lysias Advies, Rebel Group en Schuttelaar & Partners. Aanwezig zijn: 10.2.e en 10.2.e. Afgelopen week is het onderzoeksteam met de voorbereiding van de scenariostudie van start gegaan. Aankomende maandag hanteren wij de volgende agenda:

1. Opening door 10.2.e
2. Kennismaking leden begeleidingscommissie en onderzoeksteam: vanwege de duur van de bijeenkomst doen we dit kort; 1 zin persoon.
3. Doel betrokkenheid Begeleidingscommissie
 - o Methodologisch
 - o Scope en afbakening
 - o Bruikbaarheid / draagvlak
4. Toelichting & bespreken plan van aanpak(de offerte heeft u reeds ontvangen)
 - o Samenwerking bureaus: expertise en kennis. Zie ook de informatiedocumenten van de bureau's (bijlagen)
 - o Plan van Aanpak
5. Scope en afbakening scenariostudie
 - o Herziening kalversector; bijvoorbeeld volledig verbod of autonome ontwikkelingen 30jaar
 - o Maatregelen: doden pasgeboren kalfjes en waterbedeffect buitenland
 - o Kringlooplandbouw
 - o Doorrekenen effecten buitenland
6. Balans: Lijst met uitgenodigde gesprekspartners (stap 3 PvA - zie hieronder)
7. Praktische afspraken over bijeenkomsten begeleidingscommissie en onderzoeksteam. In totaal drie keer
8. Sluiting

Mocht u verhinderd zijn voor de bijeenkomst, laat dit dan weten aan 10.2.e , secretaris van het onderzoeksteam 10.2.e [@lysiasadvies.nl](mailto:10.2.e@lysiasadvies.nl)).

Ter info: Lijst te interviewen personen:

- 10.2.e

Met hartelijke groet,
10.2.e

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e [@lysiasadvies.nl](mailto:10.2.e@lysiasadvies.nl)
I: www.lysiasadvies.nl

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Over Lysias Advies

Lysias werkt met ruim 40 adviseurs in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Onze opdrachtgevers zijn gemeenten, provincies, ministeries, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Lysias heeft veel ervaring met onderzoek en evaluaties en heeft een reputatie hoog te houden als het gaat om onderzoeken in een spannende politiek-bestuurlijke omgeving. De belangen zijn vaak groot, en lopen uiteen. Onze ervaring is dat externe evaluaties en onderzoeken vaak spannend zijn voor opdrachtgevers. Hoe voorkom je dat de uitkomst wordt ervaren als een hard of ongenueanceerd oordeel? Wat is nodig om onderzoek of evaluatie in te zetten als leerinstrument? Door onze jarenlange ervaring met onderzoek zijn we in staat om onderzoeken zo uit te voeren dat ze worden gezien als een onmisbare schakel in het verbeteren van beleid en uitvoering bij publieke organisaties. Altijd gericht op de toekomst en praktisch toepasbaar.

Lysias is afgelopen jaren betrokken geweest bij verschillende vraagstukken op het gebied van landbouw en milieu. Zo ondersteunde Lysias het Adviescollege Stikstofproblematiek ("Commissie Remkes") in 2019-2020, waar de milieueffecten van stikstofdepositie kern van de problematiek vormde. Eerder voerde zij een haalbaarheidsstudie uit naar het fonds Transitie Veehouderij voor de provincie Noord-Brabant (2017). Ook is Lysias betrokken bij de projectleiding en advisering van de uitvoeringsagenda van de provinciale landbouwvisie "Landbouw Meerdere Smaken" voor de provincie Flevoland (2017-2020).

Voor meer informatie: www.lysiasadvies.nl

Over Schuttelaar & Partners

Schuttelaar & Partners richt zich op het gezonder en duurzamer maken van ons agrofoodstelsel en het realiseren van een vitale samenleving waarin de kwaliteit van leven voorop staat.

We zetten ons in voor de verandering van de voedselproductie zodat een groeiende bevolking gevoed kan worden zonder de aarde uit te putten. Van belang daarbij is dat alle schakels in de landbouw- en voedselketen een passende beloning voor hun inspanningen verdienen en dat een duurzame en gezonde voedselkeuze voor consumenten vanzelfsprekend wordt.

We dragen bij aan betaalbare gezondheidszorg voor iedereen en stimuleren een gezonde leefstijl in alle levensfasen.

Onze multidisciplinaire teams, bestaande uit vakmatige experts, communicatie-adviseurs, designers en digital developers, zetten zich hier met hart en ziel voor in. Gepassioneerde vakmensen werken graag bij ons. Specialisten die hun kennis en denkvermogen koppelen aan ons ideaal om daadwerkelijk bij te dragen aan een gezondere en duurzamere planeet. Samen onze klanten bouwen we zo aan innovatieve projecten met impact.

Wij maken business van de verandering. Dat was bij onze oprichting 25 jaar geleden onze missie. En die is nu actueler dan ooit.

Onze advisering op het thema duurzame landbouw

Wij adviseren overheden, bedrijven en branches in alle schakels van de keten, maatschappelijke organisaties en maatschappelijke initiatieven op thema's als klimaat, circulariteit, dierenwelzijn, diergezondheid, biodiversiteit en systeemtransities.

Een kleine greep uit onze klanten:

Maatschappelijke organisaties/initiatieven

- Stichting Natuur & Milieu: advisering over BLK zuivel/varken/kip, over uitbreiding van de dierenwelzijnscriteria met natuur- & milieucriteria.
- Wereld Natuur Fonds: uitrol van de Samen voor Biodiversiteitsprijs
- Stichting Milieukeur: o.a. support bij ontwikkeling On the way to Planet proof melkveehouderij
- Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Een maatschappelijk initiatief met inmiddels 60 partners en 40 supporters. We fungeren als ondersteunend projectbureau voor de stichting. Dit houdt o.a. in dat we het secretariaat runnen, de interne en externe communicatie voor

het Deltaplan doen, webinars organiseren het bestuur ondersteunen en de inhoudelijke werkgroepen faciliteren (www.samenvoorbiodiversiteit.nl)

Overheden en kennisinstellingen

- Voor TKI Agro en Food: ontwikkeling van innovatie-agenda voor klimaatvriendelijke voedselproductie
- Voor LNV samen met o.a. Wageningen Universiteit kennisontwikkeling en kennisdisseminatie op het gebied van methaanreductie

Bedrijfsleven

- Faciliteren Smart Food Alliance: business platform van bedrijven dat wil bijdragen aan een duurzaam, gezond en eerlijk voedselsysteem (www.smartfoodalliance.nl)
- ASN: geholpen bij het ontwikkelen van criteria voor dierenwelzijn bij financieringen
- FrieslandCampina: advisering over duurzaamheidsvraagstukken in diverse projecten
- NZO/DZK/ZuivelNL: Verschillende adviestrajecten en projectbegeleiding/coördinatie en communicatie zoals begeleiding Commissie grondgebonden melkveehouderij, coördineren project Indicator natuur- en landschapsbeheer voor biodiversiteitsmonitor melkveehouderij, en veel meer.
- Advisering diverse food service bedrijven en retailers over versterking van hun duurzaamheidsbeleid

Specifiek in de vleessector

- Bijna 10 jaar geleden hebben we Vandrie enkele jaren ondersteund bij het maken van hun MVO-verslag
- Pali Goup: advies over duurzaamheidsstrategie
- Denkvit: ontwikkeling MVO-verslag
- COV: Evaluatie van campagne Trusted veal from Europe
- COV: Organiseren Meat café in 2019, maatschappelijke debatsessie

Voor meer informatie: www.schuttelaar.nl.

Over Rebel

Rebel is een financieel-economisch adviesbureau met een uitgesproken profiel. Nuchter, inhoudelijk en gedreven. Rebel schrijft haar succes toe aan een bedrijfscultuur waarin onafhankelijk denken en debat op argumenten, inhoudelijke gedrevenheid en toewijding voor het vak sleutelwaarden zijn. Rebel is in 2002 opgericht door een handvol economen en bestuurskundigen die elkaar vonden in hun intrinsieke motivatie om bij te dragen aan verbetering van de kwaliteit van publieke dienstverlening. Precies daarom is Rebel vooral actief in maatschappelijk relevante sectoren. Door actief te zijn in verschillende sectoren kan Rebel dwarsverbanden leggen en ervaringen uit de ene sector toepassen in de andere.

Inmiddels werken meer dan 200 gedreven Rebels aan projecten in bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling, zorg, energietransitie, mobiliteit en de circulaire economie. Zowel binnen als buiten Nederland.

Onze behoefte om te werken aan projecten die maatschappelijk relevant zijn komt onder meer naar voren in onze ambitie om overheden te ondersteunen bij het zo efficiënt mogelijk omgaan met publiek geld en bij de besteding daarvan de juiste afwegingen te maken. Juist daarom pioniert Rebel al sinds zijn oprichting in het toepassen van in het bedrijfsleven ontwikkelde instrumenten voor de publieke sector. Daaronder MKBA's, multicriteria-analyse en scenariostudies. Rebel heeft zich onderscheiden in het uitvoeren van objectieve evaluaties voor discussie en besluitvorming, vooral in de technisch, politiek of maatschappelijk meer complexe projecten.

Advisering op het thema duurzame landbouw is nog een relatief kleine tak van sport binnen Rebel. Dat heeft het voordeel dat we er juist van een afstand naar kunnen kijken en onze kennis over andere sectoren ernaast kunnen leggen. Die rol als objectieve buitenstaander werkte goed in het onderzoek naar herziening van het stelsel van stalbeoordeling (over emissiearme veestallen). Dit onderzoek, uitgevoerd voor het ministerie van IenW, is ook meteen ons belangrijkste wapenfeit in deze sector. Zeer recent heeft Rebel nog een onderzoek naar de markt voor kadaver-verwerking gedaan, voor het ministerie van LNV.

Onze ervaring in de duurzame landbouw is bijna uitsluitend voor overheidsklanten. We hebben geen noemenswaardige klanten gehad uit de hoek van het bedrijfsleven, de maatschappelijke organisaties of belangenorganisaties.

Voor meer informatie: www.rebelgroup.com

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 21 oktober 2020 17:57
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: scenariostudie

Dag 10.2.e

Hierbij de contactgegevens van 10.2.e 10.2.e en 10.2.e
 10.2.e
 Ik zou ze allebei benaderen.

10.2.e
 10.2.e @gmail.com
 10.2.e @lto.nl

10.2.e
 10.2.e @kpnplanet.nl

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 E: 10.2.e @minlnv.nl
 M: 06 - 10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: woensdag 21 oktober 2020 17:19
Aan: 10.2.e @minlnv.nl>
Onderwerp: RE: scenariostudie

Dag 10.2.e

Ik zou graag contact leggen met 10.2.e 10.2.e voor een verkennend gesprek over de melkveehouderij en de vleeskalverketen voor de scenariostudie. Weet jij hoe hij te benaderen is?

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 Adviseur

LYSIAS ADVIES
 Soesterweg 310d
 3812 BH AMERSFOORT
 T: +31 33 464 70 70
 M: +31 6 10.2.e
 E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
 I: www.lysiasadvies.nl

Van: 10.2.e <[redacted]@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 21 oktober 2020 12:15
Aan: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
cc: 10.2.e <[redacted]@minlnv.nl>; 10.2.e <[redacted]@minlnv.nl>
Onderwerp: scenariostudie

Hoi 10.2.e

Tot nu toe heb ik de deelnemers benaderd omdat ik ze ken en ik alleen hun contactgegevens wil delen met toestemming van de betreffende persoon
Ik ken 10.2.e niet, heb geen contactgegevens. Als jullie haar zelf kunnen benaderen, is dat prima. Als jullie daarbij hulp nodig hebben, dan is dat het makkelijkst via 10.2.e of 10.2.e (zie cc).

10.2.e

Van: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
Verzonden: woensdag 21 oktober 2020 11:10
Aan: 10.2.e <[redacted]@minlnv.nl>
cc: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
Onderwerp: RE:

Dag 10.2.e

Jammer dat 10.2.e nu niet wil praten over Peter's Farm. Ja het zou mooi zijn als Lely mee zou willen werken met de studie en /of informatie over de effecten van de drinkmachine kan verstrekken, fijn als je dat zou kunnen vragen.

Het team wil met het oog op de melkveehouderij graag 10.2.e interviewen voor deze ronde, na de gesprekken deze en volgende week maken we dan de balans op voor eventuele aanvullende interviews. Kunnen wij 10.2.e rechtstreeks benaderen of leg jij dan eerst contact met hem voor een toezegging?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e <[redacted]@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 21 oktober 2020 10:49
Aan: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
Onderwerp:

Beste 10.2.e

10.2.e heeft aangegeven niet te willen praten over Peter's Farm. Ze schrijven de SBK naar voren.

10.2.g was vooral interessant omdat ze werken 10.2.9 met een drinkmachine. Over dat laatste onderwerp heb ik volgende week een afspraak met Lely. Ik kan vragen of zij data hebben over de toegevoegde waarde van drinkmachine op de diergezondheid en het dierenwelzijn en of zij zouden willen meewerken aan de studie

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker
- Verduurzaming Vleeskalverhouderij
- Diergezondheidsfonds

.....
Directie DAD (Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn)
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

.....
T 070 10.2.e
M 06 10.2.e
10.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 4 november 2020 14:19
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: kamerbrief programma Duurzame Veehouderij

Hi 10.2.e

Dank voor je snelle reactie. 10.2.e zal dan fysiek aansluiten en ik bel in. Tot morgen!

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: woensdag 4 november 2020 13:25
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minInv.nl>
CC: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Onderwerp: Re: kamerbrief programma Duurzame Veehouderij

Hallo 10.2.e en 10.2.e

Het team zal morgen in Amersfoort overleggen tussen 10u-13u. We gaan discussiëren en puzzelen met elementen voor verschillende varianten. Voor ons is dat fysiek overleg noodzakelijk.

Onze aansluitende kennismaking om 13.00u is uiteraard niet 'noodzakelijk', maar fijn als dat zou kunnen. We laten de afweging om daadwerkelijk naar Amersfoort te komen bij jullie. Jullie zijn welkom, maar we kunnen ook via TEAMS/Webex overleggen.

Met hartelijke groet,

10.2.e

10.2.e
 Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
 Soesterweg 310d
 3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
 I: www.lysiasadvies.nl

gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 4 nov. 2020, om 12:52 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Hallo 10.2.e

Zijn jullie van plan om de meeting van morgen fysiek door te laten gaan? Dit wilden we even checken in verband met de nieuwe maatregelen.

We horen het graag!

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Verzonden: woensdag 28 oktober 2020 13:53

Aan: 10.2.e @minInv.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @lysiasadvies.nl>

Onderwerp: Re: kamerbrief programma Duurzame Veehouderij

Beste 10.2.e

Klopt, had die terugkoppeling van 10.2.e nog niet gezien. Maar die komt er nog bij.

Ik kan me voorstellen dat we of 4 november kiezen of 5 november. Lijkt me anders dubbelop. Wellicht beter dat we 5 november doen om 13.00u? Dan zie je het hele team en kunnen we aansluiten even afstemmen.

Met groet,
10.2.e

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
I: www.lysiasadvies.nl

<image001.jpg>

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 28 okt. 2020, om 13:37 heeft 10.2.e @minInv.nl> het volgende geschreven:

Beste 10.2.e

Dank voor je mail. Jullie hebben al meer mensen gesproken dan ik had verwacht, fijn.

In overleg met 10.2.e heb vanochtend ook 10.2.e een uitnodiging gestuurd. Ik zie die nog niet terug in jouw overzicht.

Tevens heb ik met 10.2.e gesproken over Lely. Zij hebben beloofd mij data te sturen over dierwelzijn en diergezondheid van kalveren in melkveehouderij gevoed met een drinkrobot.

Ik heb snel de volgende data geblokt in onze agenda's:

4 november: Ik zie dat 10.2.e op dit tijdstip een andere afspraak heeft. Graag van jullie beiden alternatieven. Ik kan de hele dag.

5 november staat in agenda 10.2.e en mij.

19 november bij iedereen geblokt van 13-15 uur. 10.2.e is die dag afwezig, 10.2.e is onbekend (ik kan niet in zijn agenda)

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>

Verzonden: woensdag 28 oktober 2020 13:13

Aan: 10.2.e @minInv.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @lysiasadvies.nl>

Onderwerp: Re: kamerbrief programma Duurzame Veehouderij

Beste 10.2.e

Hieronder een overzichtje van de geïnterviewde en ingeplande personen. Zoals je ziet zijn nu alle interviews geweest of ingepland behalve die met 10.2.e. Daar zitten we nog achteraan.

21-10 14.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
22-10 10.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
23-10 11.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
30-10 14.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
gemaaild		10.2.e	10.2.e
28-10 9.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
28-10 9.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
27-10 10.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
27-10 14.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
27-10 14.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
28-10 14.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
29-10 11.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e
30-10 11.00 uur	(10.2.e en 10.2.e	10.2.e	10.2.e

essie waar de analyses en eerste opzet van scenario's met het team bespreken. Daar komen mogelijk nog hiaten te voorschijn die we graag vervolgens met gerichte interviews (eventueel ook met leden van de BC als dat kan) gaan oppakken.

Qua planning hebben we nu het volgende besproken:

- **Rond 23/11:** 1e Red Team Sessie. Dat wordt een digitale bijeenkomst van maximaal 4 uur. Dat is lang, zeker achter een scherm, maar we willen toch zo'n 4 scenario's in groepjes bespreken. 10.2.e pakt het uitnodigen op
- In de **eerste week van december:** 2e Red Team Sessie. Dat wordt eveneens een digitale bijeenkomst, mogelijk kan die wat korter. Ook hier gaat 10.2.e mee aan de slag.

Laten we volgende week als we elkaar treffen ook even bespreken of jij en 10.2.e aansluiten/meedoen. We moeten een inschatting maken hoe (met name de sector) hier inzit.

Dit betekent ook dat we graag de begeleidingscommissie op **donderdag 19 november** zouden willen inplannen. Zou jij kunnen (laten) inventariseren of dat voor de BC-leden past? Dit kunnen wij eventueel ook oppakken, al hebben wij de contactgegevens officieel nog niet.

Rest nog even de afspraak van volgende week; mits we niet in lockdown gaan; dan zouden we dus woensdag 4 november kunnen afspreken. Bijvoorbeeld om 13.30u bij Lysias? Misschien ook aardig om donderdag 5 november om 13.00u af te spreken; we hebben dan net met het kernteam een bijeenkomst afgerond bij Lysias. Dan kun je/kunnen jullie met iedereen kennismaken.

Laat maar weten,

Met hartelijke groet,

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
I: www.lysiasadvies.nl

<image001.jpg>

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier, welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 27 okt. 2020, om 17:10 heeft 10.2.e
10.2.e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e

Dank voor je mail. Ik ben heel benieuwd hoe het overleg vandaag gelopen is.
Ik vindt het leuk om elkaar real live te zien, en Amersfoort is voor mij perfect. Ik heb het gevoel dat we volgende week in lock down gaan, maar ik hoop dat ik ongelijk heb.

10.2.e

Van: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
Verzonden: dinsdag 27 oktober 2020 13:06
Aan: 10.2.e <[redacted]@minInv.nl>; 10.2.e <[redacted]@minezk.nl>
CC: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
Onderwerp: Re: kamerbrief programma Duurzame Veehouderij

Hallo 10.2.e en 10.2.e

Dank hiervoor 10.2.e

Ik heb vanmiddag een overleg staan met de kerngroep. Weet dat we al aardig 'op stoom zijn' met de interviews, al is nog niet iedereen ingepland.
Met name de sector lijkt voorlopig ondervertegenwoordigd. Ik bespreek dat vanmiddag met het team en kom eventueel met nieuwe suggesties.

We bespraken dat het goed zo zijn elkaar 'in real life' te ontmoeten. Ik ben woensdag 4 november en dinsdag 10 november (beiden in de middag) in Amersfoort.
We zouden elkaar dan bijvoorbeeld bij Lysias kunnen treffen (mits er geen drastische corona-maatregelen) worden afgekondigd. Of 10.2.e ook kan weet ik eigenlijk niet ;-)
Misschien kan 10.2.e dan ook?

Met hartelijke groet,
10.2.e

10.2.e
Geassocieerd adviseur

Lysias Advies
Soesterweg 310d
3812 BH Amersfoort

T: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e <[redacted]@lysiasadvies.nl>
I: www.lysiasadvies.nl

<image001.jpg>

Lysias Advies werkt in het publieke domein aan projecten die ertoe doen in onze maatschappij. Opdrachtgevers zijn het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen, GGD'en en andere organisaties die onze samenleving dienen. Onze missie is: werken aan een mooier,

welvarender, duurzamer en gezonder Nederland, waarin iedereen kan meedoen.

Op 22 okt. 2020, om 18:16 heeft 10.2.e
10.2.e @minInv.nl> het volgende geschreven:

Beste mensen,

Zojuist is de *voortgangsrapportage programma duurzame veehouderij* naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin wordt ook de scenariostudie genoemd. Zie bijlage pagina 14

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker

- Verduurzaming Vleeskalverhouderij
- Diergezondheidsfonds

.....
Directie DAD (Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T 070 10.2.e

M 06 10.2.e

10.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. <kamerbrief Duurzame Veehouderij 2020.docx>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 4 november 2020 17:52
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Deelnemerlijst Red Teams

Beste 10.2.e

Ik zou 10.2.e van de Paligroup toevoegen. Je hebt dan de drie grote integraties, 2 kleine integraties en LTO aan tafel.

De grote bazen ontbreken (VanDrie: 10.2.e en 10.2.e, Denkavit: 10.2.e, SBK: Joop Atsma). Verder stond op mijn lijstje nog de familie 10.2.e (Dit zou je moeten overleggen met 10.2.e)

Ik denk dat de volgende personen inhoudelijk nog wel zaken kunnen toevoegen:

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: woensdag 4 november 2020 17:17
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
CC: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Onderwerp: Deelnemerlijst Red Teams

Dag 10.2.e

Deze week willen we de uitnodigingen voor de Red Team sessies eruit sturen. In de bijlage vind je onze voorlopige lijst hiervoor. Heb jij zelf opmerkingen of aanvullingen voor de lijst? We zouden in ieder geval nog meer personen uit de kalversector willen uitnodigen. Ik heb met 10.2.e ook contact gehad over de melkveesector, deze lijst is qua organisaties compleet, maar ze heeft aanbevolen dat wij met LTO nog contact opnemen over een aantal actieve melkveehouders (eventueel ook bedrijven die naast melkvee ook kalveren houden).

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Adviseur

LYSIAS ADVIES

Soesterweg 310d

3812 BH AMERSFOORT

T: +31 33 464 70 70

M: +31 6 10.2.e

E: 10.2.e @lysiasadvies.nl

I: www.lysiasadvies.nl

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 10 november 2020 19:24
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Contactgegevens Red Teams

Nee helaas die heb ik ook niet. Mocht het lastig worden dan kan ik wel iemand vragen om zijn gegevens. Ik hoor het wel.

Mvg
 10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 10 november 2020 17:28
Aan: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
CC: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Contactgegevens Red Teams

Nee, die gegevens heb ik niet. Mogelijk 10.2.e wel?

10.2.e

Van: 10.2.e @lysiasadvies.nl>
Verzonden: dinsdag 10 november 2020 16:57
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: Contactgegevens Red Teams

Dag 10.2.e

Heb jij toevallig de contactgegevens van 10.2.e 10.2.e ? Ik kan die ivm uitnodiging voor de Red Teams niet zo achterhalen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 Adviseur

LYSIAS ADVIES
 Soesterweg 310d
 3812 BH AMERSFOORT
 T: +31 33 464 70 70
 M: +31 6 10.2.e
 E: 10.2.e @lysiasadvies.nl
 I: www.lysiasadvies.nl